

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන - 2023

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

මහා භාණ්ඩාගාරයේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය, ශුද්ධ වත්කම්/ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල සාරාංශයක් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 15 වගන්තියේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 15 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් සම්පිණ්ඩන වාර්තාව 2024 මැයි 30 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2024 ඔක්තෝබර් 30 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.7 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 කරුණු අවධාරණය කිරීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තුළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකෘති වෙනස් කිරීම යටතේ සාධාරණ ඉදිරිපත් කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකෘති වෙනස් කර ඇති බවත්, මූල්‍ය වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා, ව්‍යවස්ථාමය අවශ්‍යතා සහ අයවැය කාර්යසාධනය වාර්තා කිරීම සඳහා නව වාර්තා කිරීමේ ආකෘති සකස් කර ඇති බවත්, සැපයුම් ප්‍රකාශන අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී පිළියෙල කර සපයා ඇති බවත් දක්වා තිබුණි. එහෙත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළව පෙර වර්ෂයේ සංසන්දනාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේදී නැවත දක්වන බව එම වටිනාකම්වලට ඉහළින් දක්වා නොතිබුණ ද, අදාළ වන පරිදි සංසන්දනාත්මක සංඛ්‍යා නැවත දක්වා ඇති බව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තුළ සඳහන් කර තිබුණි.

මෙම කරුණ හේතුකරගෙන මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු නොලබන අතර, විශේෂ අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

1.3 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.7 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් වූ මාගේ වගකීම, විගණකගේ වගකීම යන වගන්තියේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි රජයේ ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව මහා භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායී ලෙස කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානාධිකාරයෙන්, ව්‍යාප්ත ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීම් මෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදී.

1.6 වෙනත් තෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) වාර්තාවේ 1.2 කරුණු අවධාරණය කිරීමේ ඡේදයේ බලපෑම හැර මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වන බවට,
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මා විසින් කර තිබුණු පහත නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

ඡේද යොමුව

නිර්දේශ

-----	-----
1.7.1(ඉ)	මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට නිසි තොරතුරු අනාවරණය වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.
1.7.1(උ)	ගිණුම්කරණ පදනම මත මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයන් හඳුන්වා දී ඇති බැවින්, ගිණුම්කරණ මූලධර්මයන්ට අනුකූලව ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.
1.7.1(ඔ)	ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතු වීම.
1.7.1(න)	රාජ්‍ය ණය ගැනීම හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් කළ යුතු වීම.
1.7.1(ඳ)	සියළු ණය ගිණුම්ගත කර අදාළ වියදම් නිවැරදිව සටහන් කළ යුතු වීම.
1.7.1(ඞ)	ණය ගිණුම්ගත කිරීම කාලච්ඡේද සංකල්පයට අනුකූලව සිදු කළ යුතු වීම.
1.7.1(ඌ)	ණය ලබාගෙන අත්පත් කර ගනු ලබන වත්කම් නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.
1.7.1(ච)	සෘන ණය වටිනාකම් පැනනැගීමට හේතු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
1.7.1(අඅ)	තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේදී සංගතභාවය පවත්වා ගත යුතු වීම.
1.7.1(අආ)	ණය ප්‍රදායක ආයතන සමඟ ණය ශේෂ නිරන්තරයෙන් සැසඳුම් කළ යුතු අතර, අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් නිසි විමසා බැලීමකින් අනතුරුව සිදු කළ යුතු වීම සහ අවශ්‍ය පරිදි හෙළිදරව් කිරීම.
1.7.1(අඉ)	ණය ගිණුම්ගත කිරීම නිවැරදි කාල පරිච්ඡේදයට සිදු කළ යුතු වීම.
1.7.1(අඒ)	රාජ්‍ය හිමිකාරිත්වය දරන ආයතන සමඟ කාලීනව ශේෂ තහවුරු කිරීම් ලබාගෙන ඇගයීමට ලක් කර නිසි ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට හා ගිණුම් වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
1.7.1(අඔ)	-එම-
1.7.1(අක)	චක්‍රලේඛ උපදෙස් ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීම, අමාත්‍යාංශය යටතේ වන විවිධ දෙපාර්තමේන්තු අතර මනා සබඳතාවයක් හා සම්බන්ධීකරණයකින් කටයුතු කිරීමට හා ඊට පටහැනිව කටයුතු කරන පාර්ශව වලට අදාළ නිසි පියවර ගත යුතු වීම.
1.7.1(අග)	මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට වැදගත් වන තොරතුරු උචිත ලෙස හෙළිදරව් කළ යුතු වීම.
1.7.1(අච)	-එම-
1.7.1(අඬ)	-එම-

1.7 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.7.1 රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ගිණුම්කරණ මූලධර්ම මත පදනම්ව පිළියෙල කර ඇති ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇති පොදු අරමුදලේ ආරම්භක ශේෂයට ඇතුළත් කළ යුතු වන්නේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ අතිරික්තය හෝ උනතාවය හා අතීතානුයෝගීව සිදු කරනු ලබන අනෙකුත් ගැලපීම් (Retrospective Adjustments) වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ විචලනයන් අන්තර්ගත කර, එයින් ඒකාබද්ධ අරමුදල සමඟ හිලවී විය යුතු ශේෂයන් ඉවත් කර ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය පිළියෙල කර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් මූල්‍ය කාර්යාසාධන ප්‍රකාශයට ගැලපීම් කළ යුතු විදේශීය ණය ශේෂ, විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ඇති දේශීය ණය ශේෂ හා උපණය ශේෂ දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී ඇති වූ එකතු ශුද්ධ විදේශ විනිමය ලාභය වූ රු.මිලියන 1,572,718 ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයට ඇතුළත් කර තිබුණද ඒ සඳහා වූ පදනම ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හෝ සටහන් මගින් නිසිපරිදි අනාවරණය කර නොතිබුණි. එසේ වුවද එම ගැලපීම සිදු කළේ නම් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් උනතාවය රු.මිලියන 1,572,718 කින් අඩුවීමට හැකියාව තිබුණි. මේ අයුරින් ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන වත්කම්වලට සිදු කරන ලද ගැලපීම්, ණය ශේෂ සම්බන්ධව සිදු කරන ලද ගැලපීම් හා වැරදි නිවැරදි කිරීම් වක්‍ර ලෙස ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයට ගැලපී තිබීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට නොහැකි බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>පොදු අරමුදලේ ශේෂය සමන්විත වී ඇත්තේ ඒකාබද්ධ අරමුදලේ ශේෂය හා ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ ශේෂය යන ශේෂ දෙකෙහි එකතුවෙන් බැවින්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ සිදුවූ වෙනස්කම් ද පොදු අරමුදලට ගලපා ඇත.</p>	<p>ගිණුම්කරණ මූලධර්ම මත පදනම්ව ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ආ) 2022 වර්ෂයේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ඒකාබද්ධ අරමුදල් ශේෂය ව්‍යවස්ථාපිත සහ අනෙකුත් අරමුදල් යටතේ අන්තර්ගත කර තිබුණු අතර, මූල්‍ය වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවය</p>	<p>පොදු අරමුදලේ ශේෂය සමන්විත වී ඇති ආකාරය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 23 යටතේ දක්වා ඇති අතර එහි</p>	<p>මූල්‍ය පරිශීලකයන්ට තොරතුරු පැහැදිලි අවබෝධයක් නිසි පැහැදිලි නිවැරදි</p>

පමණක් පදනම් කර පිළියෙල කර ඇති සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ව්‍යවස්ථාපිත සහ අනෙකුත් අරමුදල් යටතේ පොදු අරමුදල (General Fund) දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට පවතින පොදු අරමුදලේ ශේෂය පදනම් කරගෙන ඒකාබද්ධ අරමුදලේ ශේෂය දැක්වෙන ආකාරයට මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලනය කිරීමේ පහසුව පිණිස සැසඳුම් ප්‍රකාශයක් පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

සඳහන් ඒකාබද්ධ අරමුදලේ ආරම්භක ශේෂයට සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සිදු වූ ලැබීම් හා ගෙවීම් ගැලපීමෙන් අනතුරුව ඒකාබද්ධ අරමුදලේ වර්ෂ අවසාන ශේෂයට ළඟා වී ඇති ආකාරය ඒකාබද්ධ අරමුදලට 2023 වර්ෂය තුළ සිදු වූ ලැබීම් හා ගෙවීම් ප්‍රකාශය මගින් පැහැදිලිව දක්වා ඇත.

ආකාරයට ලබා ගත හැකි පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.

(ඇ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් (Note to Readers) යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය භිභය, මූල්‍යනය කර ඇති ආකාරය මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයෙන් නිරූපණය කරන බව දක්වා තිබුණද, මූල්‍ය වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවය මත පිළියෙල කර ඇති සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයෙන් මූල්‍ය භිභය මූල්‍යනය කර ඇති ආකාරය දක්වා නොතිබුණි.

නිවැරදි කිරීමට සටහන් කර ගන්නා ලදී.

පරිශීලකයන්ට නිසි තොරතුරු අනාවරණය වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.

(ඈ) මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයෙන් ජනිත වන රු.2,172,190,285,821 ක භිභයත්, අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ඌනතාවය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශයේ මුළු ආදායමෙන් වර්තන වියදම් අඩු කිරීමෙන් පසු ජනිත වන රු.1,650,857,019,989 ක භිභයත් එකිනෙකට වෙනස් වුවද, ආදායම් ඌනතාවය ලෙස එම ඌනතාවයන් දෙකම එකම නමකින් නම් කර ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය හා අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ඌනතාවය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශනය අරමුණු 02 ක් සඳහා පිළියෙල කරනු ලබන ප්‍රකාශන 02 ක් වන අතර ආදායම් ඌනතාවය යන්න අදාළ ප්‍රකාශනයේ අරමුණ අනුව නිර්වචනය කළ යුතු ය.

පරිශීලකයන් ව්‍යාකූල නොවන අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඉ) මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයෙහි ඇතුළත් වත්කම් හා වගකීම්, ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ගීකරණය කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට හා ඒ පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ට ඉදිරි වර්ෂය තුළදී රජය විසින් ගෙවා නිම කළ යුතු බාහිර වගකීම් ප්‍රමාණය පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබාගත නොහැකි විය.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන උපවිත පදනමට සකස් නොකරන අතර ඒ අනුව වත්කම් හා වගකීම් ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ගීකරණය නොකෙරේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට නිසි තොරතුරු අනාවරණය වන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.

(ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සිදුකරන ලද මූල්‍ය නොවන වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමට අදාළව වත්කම් වල පිරිවැය පොත් වලින් ඉවත් කිරීමකින් තොරව උපලබ්ධියෙන් ලද රු.515,895,718 ක වටිනාකම ගිණුම්කරණ මූලධර්මයන්ට පටහැනිව ආදායමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

මූල්‍ය නොවන වත්කම් විකිණීම හා අදාළ අලෙවි වටිනාකම ගිණුම්ගත කිරීම සම්බන්ධයෙන් දැනට භාවිත වන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයේ පැහැදිලිව හෙළිදරව් කර ඇත.

ගිණුම්කරණ පදනම මත මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයන් හඳුන්වා දී ඇති බැවින්, ගිණුම්කරණ මූලධර්මයන්ට අනුකූලව ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.

(උ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉඩම්, නොනිම් වැඩි හැර එකතුව රු.මිලියන 882,576 ක් වටිනා මූල්‍ය නොවන වත්කම් වෙනුවෙන් එම වත්කම්වල ක්ෂය කළ හැකි අගය එහි ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය පුරා ක්‍රමානුකූලව වෙන් කරමින් විවක්ෂණ ගිණුම්කරණ සංකල්පයට අනුව ක්ෂය ප්‍රතිපාදනය සිදු කර නොතිබුණි. තවද මෙම වත්කම්වල අවශේෂ වටිනාකම සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය අඩු තරමින් සෑම මුදල් වර්ෂයක් අවසානයේදීම සමාලෝචනය කළ යුතු වුවත්, එසේ සිදු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව මෙම වත්කම්වල සාධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිරූපණය නොවන අතර සමුච්චිත ක්ෂය හා සමුච්චිත භානිකරණ අලාභ වෙනොත් එය අඩු කිරීමෙන් පසු ලැබෙන ධාරණ අගය (Carrying amount) පිළිබඳව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට නිශ්චිත අවබෝධයක් ලබාගැනීමේ අවස්ථාව අහිමි වී තිබුණි.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන උපවිත පදනමට සකස් නොකරන අතර ඒ අනුව වත්කම්වලට අදාළ ක්ෂයකිරීම් ගිණුම්ගත කිරීමක් සිදු නොවේ.

-එම-

(ඌ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය නොවන වත්කම්වල මුළු වටිනාකම රු.2,093,287,997,716 වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව 2023 ජනවාරි 01 දිනට මෙම ශේෂය රු.2,017,866,940,344 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, මූල්‍ය නොවන වත්කම්වල පෙර වර්ෂයේ අවසාන ශේෂයන් හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂයන් අතර රු.75,421,057,372 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

මූල්‍ය නොවන වත්කම් නිසි පරිදි ගිණුම්ගත කිරීමේ වගකීම එක් එක් වාර්තාකරණ ආයතනවල ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන් සතු වගකීමක් වන අතර එසේ එක් එක් ආයතනවලින් වාර්තා කරනු ලබන වත්කම් ශේෂයන්ගේ එකතුව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් නිරූපණය වේ. 2023 වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය නොවන වත්කම් වාර්තා කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දී ඇති අතර වත්කම් නිවැරදිව වාර්තා කිරීම සඳහා 2024 පෙබරවාරි 05 වන දින දක්වා ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබාදෙන ලදී.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සංරචක නිසි පරිදි හඳුනා ගැනීමට හා තහවුරු කරගැනීමකින් පසුව පමණක් ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(එ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ භෞතික වත්කම් මිලදී ගැනීම හෝ ඉදිකිරීම් සහ වෙනත් ආයෝජන අත්පත් කර ගැනීම යටතේ රු.385,393,946,314 වටිනාකමක් දක්වා තිබුණ ද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව අදාළ වත්කම් ඉහළ ගොස් තිබුණේ රු.377,486,249,808 කින් පමණි. ඒ අනුව, රු.7,907,696,506 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

වැය විෂයය අංක 2101 සිට 2108 දක්වා මූල්‍ය නොවන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ වැය විෂයයන් යටතේ ගිණුම්ගත කරනු ලබන සම්පූර්ණ වටිනාකම් මූල්‍ය නොවන වත්කම් කේවළ ශේෂයන් යටතට ඇතුළත් කිරීමේ වගකීම අදාළ වාර්තාකරණ ආයතනවල ප්‍රධාන ගණන්දීමේ

-එම-

නිලධාරීන් සතු වගකීමක් වන අතර එසේ වාර්තා කළ වත්කම් අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 13 හි දැක්වේ.

වැය විෂයය අංක 2301 ප්‍රාග්ධන දායකත්වයට අදාළව ඇති වෙනසට හේතු, පැහැදිලිකිරීමේ සටහන්වල “රජයට අයත් හා වෙනත් සමාගම්වල කොටස් හිමිකාරීත්වය” යටතේ දක්වා ඇත.

- (ඒ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලිසිං වාහන සඳහා ප්‍රාග්ධන වාරික ගෙවීම් වටිනාකම වන රු.609,482,108 ක් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ සිදු වූ මුදල් ගලා යෑමක් ලෙස දැක්විය යුතු වුවද, එය ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ සිදු වූ මුදල් ගලා යෑමක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

කල්බදු ක්‍රමය යටතේ වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ දී අදාළ වටිනාකම එකවර ගෙවීමක් සිදු නොවන අතර කල්බදු වාරිකයට අදාළ ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් ප්‍රමාණය පමණක් වැය විෂයය අංක 2108 යටතට ඇතුළත් වේ. ඒ අනුව, අදාළ වටිනාකම ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දක්වා ඇත.

ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතු වීම.
- (ඔ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අන්තර්ගත මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ජනනය වූ මුදල් ප්‍රවාහය තුළ ප්‍රදාන ලෙස රු.25,501,817,303 ක් ඇතුළත් වුවද එම වටිනාකම තුළ මුදල් ගලා ඒමක් නොමැති රු.11,208,048,717 ක් වටිනා ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ ප්‍රදාන ලෙස ලැබීම් අන්තර්ගත කර තිබුණි.

ද්‍රව්‍ය හා උපකරණවලින් ප්‍රදාන වටිනාකම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ මුදල් ප්‍රවාහයක් ලෙස සඳහන් වුව ද ඊට අදාළ වියදම ද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ අරමුදල් ගලායාමක් ලෙස ඇතුළත් කර ඇති බැවින් මෙමගින් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ශේෂයට බලපෑමක් සිදු නොවේ.

-එම-
- (ඔ) විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් පවතින මූල්‍යමය වත්කම් (Monitory Assets) දේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී ඇතිවන විදේශ විනිමය හුවමාරු ලාභය හෝ අලාභය ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුව මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ගැලපීම් කළ යුතු වුවත්, එලෙස පැනනැගී ඇති රු.57,388,881,470 ක සමුච්චිත වටිනාකම ඒ ඒ වර්ෂවලදී මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ගැලපීම් නොකර, විදේශීය ණය වක්‍රීය අරමුදලට ගිණුම්ගත කර මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි අරමුදල් ගිණුමක් ලෙස දිගින් දිගටම ඉදිරිපත් කිරීම ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූල නොවූ අතර, එය ව්‍යවස්ථාපිත හෝ ව්‍යවස්ථාපිත නොවන ලෙස පිහිටවූ අරමුදලක් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී දැනට භාවිත වන ක්‍රමවේදය අනුව විදේශ විනිමය හුවමාරු ලාභය හෝ අලාභය මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ගැලපීමක් සිදු නොකෙරේ.

ගිණුම්කරණ පදනම මත පිළියෙල කරනු ලබන මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට මෙම ගැලපීම් කළ යුතු වීම.

(ක) 2022 වර්ෂය තුළදී ගිණුම්ගත නොකරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලාභයෙන් රජයට පවරා තිබූ රු.1,028,542,891 ක වටිනාකම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කාලච්ඡේද සංකල්පයට අනුකූල නොවන ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	2022 වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත නොවූ ලාභාංශ ප්‍රමාණය 2023 වර්ෂයේ සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව තුළ ගිණුම්ගත කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරමින් නිවැරදි කරන ලදී.	මූලික ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.
(ග) විදේශීය ණය ගිවිසුම් 39 කට අදාළව එම ණය ගිවිසුම් වල උපයෝජනය නොකල ණය ශේෂ මත පදනම්ව ගණනය කරන ලද රු.1,167,945,184 ක් කැපකරු ගාස්තු (commitment fee) ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගෙවීම් කර තිබුණද එම වටිනාකම මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ මූල්‍ය පිරිවැය යටතේ දැක්විය යුතු වුවද, එය වෙනත් භාණ්ඩ හා සේවා යටතේ දක්වා තිබුණි.	ණය ගිවිසුම්වලට අදාළව ගෙවන ලද කැපකරු ගාස්තු සඳහා වෙන්වූ වැය විෂයය අංකයක් වෙන්කර නොමැති අතර එසේ ගෙවන ලද වටිනාකම විවිධ සේවා සඳහා වන වියදම් යටතේ ගිණුම්ගත කර ඇත.	වියදම් වර්ගීකරණය නිවැරදි ලෙස සිදු කළ යුතු වීම.
(ච) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, මධ්‍යම රජයේ, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ අත්තිකාරම් (8493) ශේෂය රු.මිලියන 30,720 ක් වුවද, විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද කාල විශ්ලේෂණය අනුව එම ශේෂය රු.මිලියන 30,516 ක් විය. ඒ අනුව රු.මිලියන 204 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	සියළුම ආයතනවල වාර්ෂික කාල විශ්ලේෂණ වාර්තා අප විසින් පරීක්ෂා කර නිරන්තරයෙන් පසු විපරම් කර අදාළ ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරමින් එම ශේෂයන් නිවැරදිව පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු කරන මෙන් දැනුවත් කරනු ලබයි. අක්‍රීය ශේෂයන් සම්බන්ධව දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතින පැරණි තොරතුරු විශ්ලේෂණය කර අක්‍රීයව පැවතීමට හේතු නිවැරදිව හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.	ශේෂයන් නිරවුල් කිරීම සඳහා කඩිනමින් පියවර ගෙන පවත්නා පද්ධතිය වැඩි දියුණු කළ යුතු වීම.
(ජ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වයන් ලෙස රු.270,520,862,758 ක් දක්වා තිබුණ ද, මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සටහන් අංක 15 අනුව එය රු.269,386,448,439 ක් වූයෙන් රු.1,134,414,319 ක නොසැසඳීමක් නිරීක්ෂණය විය.	පිළිතුරු ලබා දී නොමැත.	රජයේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වයන් අදාළ ආයතනයන්හි ශේෂ සමඟ නිවැරදි අගයන් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.
(ඊ) දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ඇ.ඩො.788,237,384 වටිනා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරද රජයේ දේශීය නීතිය යටතේ නිකුත් කරන ලද විදේශ විනිමය බැංකු වලට අදාළව මහජන බැංකුවෙන් ලබා ගෙන තිබූ ඇ.ඩො.85,943,611 ණය	එක් ණය ගැණුම් උපකරණයක් තවත් ණය ගැණුම් උපකරණයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම් හරහා වාර්තා වන ගනුදෙනු මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයට ඇතුළත් කර ඇති අතර	ගිණුම්කරණ මූලධර්මයන්ට අනුකූලව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය එහි අර්ථය නිරූපණය වන පරිදි පිළියෙල කළ යුතු වීම.

මුදලද, රු.3,204,461,897,219 ව පැවති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරද නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබූ අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගෙන තිබූ රු.2,368,416,351,609 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබා දී තිබූ රු.344,728,000,400 ක අත්තිකාරම් මුදල, රු.2,492,347,352,009 වටිනා නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලෙසට සහ රු.220,797,000,000 වටිනා නව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ලෙසටත් පරිවර්තනය කර තිබුණි. මෙම පරිවර්තනය කිරීම් වලදී කිසිදු මුදල් ගලා ඒමක් හෝ ගලා යාමක් සිදු නොවුනද එම පරිවර්තනයන් මුදල් ගලා ඒම් සහ ගලා යාම් ලෙස සලකා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙහිදී මුදල් ගලාඒම් හා ගලායාම් එකිනෙක ගැලපීමෙන් අනතුරුව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ අවසන් ශේෂයට බලපෑමක් සිදු නොවේ.

(ඩ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ගෙවිය යුතු රු.344,728,000,400 අත්තිකාරම් මුදල භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හෝ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබුණි. 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ගෙවිය යුතු අත්තිකාරම් මුදල රු.235,638,700,400 ක් වූයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ලබා ගන්නා ලද රු.109,089,300,000 අත්තිකාරම් මුදල මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය තුළ දක්වා නොතිබුණි.

මහ බැංකු අත්තිකාරම්වලට අදාළව ශුද්ධ මුදල් ගලායාම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ ඇතුළත් කර ඇත. (මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කරනු ලබන්නේ ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම්වල වර්ෂ අවසාන ශේෂය පදනම් කර ගෙනය.)

ගිණුම්කරණ මූලධර්මයන්ට අනුකූලව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය එහි අර්ථය නිරූපණය වන පරිදි පිළියෙල කළ යුතු වීම.

(ණ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ආදායම් හිඟය සහ අයවැය හිඟය සඳහා සැසඳුම් ප්‍රකාශය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සහ ඒකාබද්ධ අරමුදලට ලැබීම් හා ගෙවීම් ප්‍රකාශ සඳහා වන සැසඳුම් ප්‍රකාශය යනුවෙන් සැසඳුම් ප්‍රකාශ දෙකක් ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද එම සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ අරමුණ පරිශීලකයන්ට පැහැදිලි වන අයුරින් අදාළ සැසඳුම් ප්‍රකාශයන් සමඟ සටහනක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

සැසඳුම් ප්‍රකාශයන් පිළියෙල කිරීමේ අරමුණ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයේ “මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකෘති වෙනස් කිරීම” යටතේ දක්වා ඇත.

සැසඳුම් ප්‍රකාශය තුළින් ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වන දේ පිළිබඳව පරිශීලකයන්ට නිසි පරිදි අනාවරණය කළ යුතු වීම.

(ත) විදේශීය රාජ්‍ය ණය වාර්තා කිරීමට භාවිතා කරන පරිගණක පද්ධතියේ CSDRMS 854-1 වාර්තාව හා රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සන්සන්දනය කිරීමේදී 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගිණුම්ගත නොකළ විදේශ ණය වටිනාකම රු.මිලියන 15,823 ක් විය. තවද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පැහැදිලි කිරීමේ සටහන් (Explanatory Notes) 24(II) අනුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගිණුම්ගත නොකළ විදේශීය ණයවල මුළු

ගිණුම්ගත නොවූ විදේශ ණය වටිනාකම, මුළු විදේශ ණය වටිනාකමින් සියයට 0.05 ක් පමණක් වන අතර උපලබ්ධි නොවූ විදේශ ණය සම්බන්ධයෙන් අදාළ අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු වෙත නිරන්තර උපදෙස් ලබා දෙමින් ඒවා ගිණුම් ගත කිරීමට කටයුතු

රාජ්‍ය ණය ගැනීම හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් කළ යුතු වීම.

වටිනාකම රු.මිලියන 17,103.2 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මෙන්ම පෙර වර්ෂවලදී ද ප්‍රතිලබ්ධි වී ඇති නමුත් ගිණුම්ගත නොකළ ණය වටිනාකම් පැවතීම හේතුවෙන් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ විදේශ ණය වටිනාකම රු.මිලියන 15,823 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

සම්පාදනය කිරීමට සටහන් කර ගනිමි.

(ද) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති යටතේ වියදම් හඳුනාගැනීමට අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුව, සියළුම වියදම්, ගෙවීම් සිදු කර ඇති කාලසීමාව තුළ ගිණුම්ගත කර ඇති බව දක්වා තිබුණ ද, මෙලෙස ගිණුම්ගත නොකළ විදේශ ණය මුදල් භාවිතා කර දරා ඇති වියදම් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

භාණ්ඩාගාරය විසින් ණය උපලබ්ධිවීම් වාර්තා වූ වහාම අදාළ අමාත්‍යාංශ හා ව්‍යාපෘති වෙත අදාළ වියදම ගිණුම් ගත කිරීමට පියවර ගන්නා ලෙස දැනුම් දී තිබේ. එහෙත් අදාළ ආයතන විසින් වියදම සහතික නොකිරීම හේතුවෙන් එම මුදල ගිණුම්ගත කිරීමට නොහැකි වී ඇත.

සියළු ණය ගිණුම්ගත කර අදාළ වියදම් නිවැරදිව සටහන් කළ යුතු වීම.

(න) 2022 වර්ෂය තුළ හෝ ඊට පෙර වර්ෂවල ප්‍රතිලබ්ධි වී මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයෙන් පිටත පවත්වාගෙන පැමිණි ණය වර්ග 19 අදාළව රු.මිලියන 10,645.2 ප්‍රතිලබ්ධිවීම් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ගිණුම්ගත කර තිබුණු අතර, ඒ පිළිබඳව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කිසිදු හෙළිදරව් කිරීමක් සිදු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව කාලච්ඡේද සංකල්පයට පටහැනිව අදාළ වර්ෂය තුළ ප්‍රතිලබ්ධි වුවත්, එම වර්ෂය තුළ සමහර විදේශ ණය ගිණුම්ගත නොකිරීම දිගින් දිගටම සිදු කරන බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

එකඟ වේ.

ණය ගිණුම්ගත කිරීම කාලච්ඡේද සංකල්පයට අනුකූලව සිදු කළ යුතු වීම.

(ප) ණය අංක 2016035 අදාළව දෝෂ සහිත විනිමය අනුපාතිකයක් භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ණය වටිනාකම රු.මිලියන 962 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

විගණන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.

විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් දේශීය මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී නිසි අවධානය යොමු කළ යුතු වීම.

(බ) CSDRMS 854-1 වාර්තාවට අනුව ණය අංක 2018003 අදාළව 2023 වර්ෂයට කිසිදු ප්‍රතිලබ්ධිවීමක් නොමැති වුවද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(II) සහ අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීම යටතේ සටහන් අංක 11 අනුව EUR 727,053 ක් ප්‍රතිලබ්ධි වී ඇති බව දක්වා තිබුණි. භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව මෙම ණය මුදලට අදාළව 2022 වර්ෂය තුළ හෝ ඊට පෙර වර්ෂවල ප්‍රතිලබ්ධි වී

භා.මෙ.දෙ. ----- ණය අංක 2018003 ට අදාළව යුරෝ. 391,123 ක වෙනසක් ලෙස දක්වා ඇති උපලබ්ධි වටිනාකම 2023 ජුනි මස විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දන්වා ඇති අතර එය 2023 අගෝස්තු

ණය ලබා ගැනීම් නිවැරදි කාලච්ඡේදය තුළ නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.

2023 වර්ෂය තුළ ගිණුම් ගත කරන ලද ණය වටිනාකම EUR 335,930 ක් පමණක් විය. ඒ අනුව මෙම ණයමුදලට අදාළව 2023 වර්ෂය තුළ ප්‍රතිලබ්ධි වීම් අතර EUR 391,123 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

මස ගිණුම් සාරාංශය මගින් ගිණුම් ගත කර ඇත.

වි.ස.දෙ.

ණයහිමියා සමඟ ශේෂයන් සැසඳීමේදී අනාවරණය වූ පරිදි ප්‍රමාද වී 2023.07.18 දින ලද 2021 වර්ෂයට අදාළව සිදු වූ යුරෝ 391,122.75 ක ප්‍රතිලබ්ධියක් 2023 වර්ෂයේදී සටහන්කර ඇත. 2023.12.31 දිනට අවසන් ශේෂ වටිනාකම් අදාළ ණයහිමියාගේ වාර්තා හා සසඳේ. ඒ අනුව, 854-1 හි සටහන් නිවැරදිය.

(ම) CSDRMS 854-1 වාර්තාවට අනුව ණය අංක 2019020 අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ USD 19,273,240 ක් ප්‍රතිලබ්ධි වී තිබුණු අතර, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව මෙම ණය මුදලට අදාළව පෙර වර්ෂවලදී ප්‍රතිලබ්ධි වී 2023 වර්ෂය තුළ ගිණුම්ගත කරන ලද ණය වටිනාකම USD 829,937 ක් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මෙම ණය ගිවිසුමට අදාළව ගිණුම්ගත කර ඇති මුළු ණය ලබා ගැනීමිවල වටිනාකම USD 20,103,177 ක් වුවද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එය USD 34,140,577 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

2019020 ණය අංකයට අදාළව 2023 ජනවාරි මස මෙම උපලබ්ධි වීම විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දන්වා ඇති අතර, එය 2023 මාර්තු හා අගෝස්තු මස ගිණුම් සාරාංශ මගින් ගිණුම් ගත කර ඇත.

ණය ලබා ගැනීම් නිවැරදි කාලච්ඡේදය තුළ නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.

(ය) CSDRMS 854-1 වාර්තාවට අනුව ණය අංක 2022011 ට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ USD 131,000,000 ක් ප්‍රතිලබ්ධි වී තිබුණු අතර, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව මෙම ණය මුදලට අදාළව පෙර වර්ෂවලදී ප්‍රතිලබ්ධි වී 2023 වර්ෂය තුළ ගිණුම්ගත කරන ලද ණය වටිනාකම USD 434,861 ක් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මෙම ණය ගිවිසුමට අදාළව ගිණුම්ගත කර ඇති මුළු ණය ලබා ගැනීමිවල වටිනාකම USD 131,434,861 ක් වුවද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එය USD 133,765,136 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

2022011 ණය අංකය යටතේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඇ.ඩො. 181,000,000 ක උපලබ්ධිවීම් ලෙස 2023 ජනවාරි මස හා මාර්තු මස මෙම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත වාර්තා කර ඇති අතර එයින් ඇ.ඩො. 133,330,274 ක් හා පෙර වර්ෂයේ ගිණුම්ගත නොවූ ඇ.ඩො. 434,861ක් ඇතුළුව ඇ.ඩො. 133,765,136ක් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තා කර ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් කළ යුතු වීම.

(ඊ) CSDRMS 854-1 වාර්තාවේ ණය ගිවිසුම් 23 කට අදාළව 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සහ 2023 ජනවාරි 01 දිනට ශේෂයන් අතර එකතුව රු.මිලියන 30,401 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(11) න් සහ අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීම යටතේ සටහන් අංක 11 න් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සත්‍ය වශයෙන්ම ණය ප්‍රතිලබ්ධිවිම්වල නිවැරදි වටිනාකම නිරූපණය නොවන බව ද නිරීක්ෂණය විය.

පහත සඳහන් කරුණු හේතු වී තිබුණි.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම හා ප්‍රතිලබ්ධි ප්‍රමාද වීම අවම කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

- විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත අදාළ ණයහිමියන් වෙතින් ප්‍රමාද වී ලද ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම් සහ වෙනස්කරන ලද ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම් අනුව, CS - DRMS දත්ත පද්ධතිය නිවැරදිව යාවත්කාලීන කර ඇත.

- 2010117, 2010121 - එ.ජ.ඩො. (USD) විනිමයෙන් ලබාගත් මෙම ණය, 2010 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩො. විනිමයෙන් විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (SDR) විනිමයට පරිවර්තනය කර ඇත. 2010 පරිවර්තනය සිදුවන විට විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (SDR) විනිමයෙන් පැවති ශේෂය, එ.ජ.ඩො. (USD) විනිමය මඟින් 2022 වර්ෂයේදී ගෙවා අවසන් කළද, විනිමය වෙනස හේතුවෙන් මෙම ණයෙහි නොගෙවූ ශේෂයක් පෙන්නුම් කරනු ලැබීය. මෙම තාක්ෂණික දෝෂය CS-DRMS දත්ත පද්ධතියේ නිවැරදි කිරීම හේතුවෙන් විගණනයෙන් පෙන්වාදුන් වෙනස ඇතිවී තිබුණි.

- ප්‍රංශ ෆ්‍රැන්ක් විනිමයෙන් ලබාගත් ණය, 2002 වර්ෂයේදී එම ණය ප්‍රංශ ෆ්‍රැන්ක් විනිමයෙන් යුරෝ විනිමයට පරිවර්තනය කරන විට පැවති ශේෂය, යුරෝ මඟින් 2019 වර්ෂයේදී ගෙවා අවසන් කිරීමේදී ඇතිවූ විනිමය වෙනස නිවැරදි කිරීම.

- අදාළ ණයහිමියා වන ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සමඟ සිදුකරන ලද සන්සන්දනය කිරීමේදී අනාවරණය වූ පරිදි ප්‍රතිලබ්ධි ආපසු පවරා ගැනීම වටිනාකම් දත්ත පද්ධතියෙන් ඉවත් කර ණයහිමියාගේ ප්‍රතිලබ්ධි සටහන් හා ගලපා 2023.05.09 දින නිවැරදි කිරීම.

- අදාළ ණයහිමියා සමඟ සිදුකරන ලද සන්සන්දනය කිරීමේදී අනාවරණය වූ පරිදි මෙම ණය අංකවලට අදාළව සිදුවූ ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකමක් අනුව CS-DRMS දත්ත පද්ධතිය නිවැරදිව යාවත්කාලීන කර ඇත.

- මෙම ණය Science & Technology Human Resource Development ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලද 2019.01.17 දින ගිවිසුම්ගත වූ ණය මුදල් දෙකකි. මෙම ණය මුදල් දෙකෙහි ගනුදෙනු සටහන් කිරීමේදී අදාළ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් ලබාදී ඇති අංක SRI 3699, SRI 3698 වලට අදාළ සටහන් අතපසුවීමකින් මාරුවී දත්ත පද්ධතියේ සටහන් කර ඇති බව ණයහිමියා සමඟ සිදුකරන ලද සන්සන්දනය කිරීමේදී නිරීක්ෂණය විය. මෙය නිවැරදි කිරීම හේතුවෙන් මෙම ණය ශේෂ වෙනස විය.

ඉහත ණය අංකවලට අදාළ යාවත්කාලීන කිරීම් පිළිබඳව 2023 වර්ෂයේදී අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත්කර ඇති අතර, ප්‍රතිලබ්ධි ප්‍රමාදවී ලැබීම් අවම කරගැනීමට ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග විගණනයට යොමුකර ඇත.

- (උ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට පරිභාහිරව පවත්වාගෙන තිබූ ණය වර්ග 08 කට අදාළ රු. මිලියන 518,293 ණය ශේෂ 2022 වර්ෂයේදී ගිණුම්ගත කිරීමේදී එම ණයවලට අනුරූපී ලෙස රජය විසින් කරන ලද ආයෝජන හෝ ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානයන් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගෙන නොතිබුණි. තවද, අංක MF/PE/001/CM/2023/05 හා 2023 ජනවාරි 20 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ඉහත ණයවල ඇතුළත් මත්තල ගුවන් තොටුපළ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා ගත් ණය, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට පවරා ගැනීමට අදාළව එම ණය ආපසු ගෙවීමේ කාලසටහනට අනුකූලව ණය සේවාකිරීමේ මුදලට සමාන මුදලක් මහා භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රේෂණය කිරීමට ගුවන් තොටුපළ සහ ගුවන් සේවා සමාගමට යොමු කරන ලෙසත්, මේ සඳහා ගුවන් තොටුපළ සහ ගුවන් සේවා සමාගම, මහා භාණ්ඩාගාරය සමඟ නව අවබෝධතා ගිවිසුමක් (MOU) අත්සන් කළ යුතු වුවද, එවැනි ගිවිසුමක් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් නොවූ අතර, එම ණය මුදල වන රු.මිලියන 29,852 ක් උපණයක් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

කැබිනට් මණ්ඩල තීරණයක් අනුව මෙම ශේෂයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් කරන ලද අතර, මෙම ණය ලබාගෙන අත්පත් කර ගන්නා ලද වත්කම් අදාළ රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් වේ.

ණය ලබාගෙන අත්පත් කර ගනු ලබන වත්කම් නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.

- (ච) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සහ CSDRMS 854 - 1 වාර්තාව අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ණය ගිවිසුම් 04 ක් සම්බන්ධයෙන් එකතුව රු.821,115,454 ක සෘණ ණය ප්‍රතිලබ්ධි වීම නිරීක්ෂණය විය.

එකඟ වේ.

සෘණ ණය වටිනාකම් පැහැනැගීමට හේතු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

- (ස) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(II) සහ අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීම යටතේ සටහන් අංක 11 අනුව ණය අංක 2017034 අදාළව EUR 77,385 ක සෘණ ප්‍රතිලබ්ධිවීමක් අන්තර්ගත කර තිබුණ ද, CSDRMS 854-1 වාර්තාවෙහි එවැනි සෘණ ප්‍රතිලබ්ධිවීමක් දක්නට නොතිබුණි.

2022 වර්ෂයේ උපලබ්ධි වී තිබූ යුරෝ 468,861.85ක එනම් රු.180,665,083 ක මුදල 2022 දෙසැම්බර් මස ගිණුම් සාරාංශය මඟින් ගිණුම් ගත කර තිබුණි. විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 පෙබරවාරි මස එය යුරෝ 391,477.35ක සහ රු.150,846,753 ක් ලෙස සංශෝධනය වන බව මෙම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දන්වා ඇත. එම සංශෝධනයට අනුව වැඩිපුර ගිණුම්ගත කර තිබූ මුදල වන යුරෝ 77,384.05ක එනම් රු.29,818,329 ක මුදල අගෝස්තු මස ගිණුම් සාරාංශය මඟින් නිවැරදි කර ඇති අතර එය

සෘණ ණය වටිනාකම් පැහැනැගීමට හේතු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීමට හා එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

සෘන උපලබ්ධි විමක් ලෙස රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇත.

- (භ) මෙයට අතිරේකව, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීම යටතේ සටහන් අංක 11 හි පමණක් රු.මිලියන 5,081 ක සෘන ප්‍රතිලබ්ධිවිම් නිරීක්ෂණය විය.

ණය අංක 2015030 සහ 2017024 යටතේ සටහන් අංක 11 හි දක්වා ඇත්තේ ණය ප්‍රදායක වෙත, ආපසු යවන ලද මුදල වන අතර 854 - 1 වාර්තාවේ එම ණයවලට අදාළව දක්වා ඇත්තේ එම වර්ෂයේ උපලබ්ධිවිම් වලින් ආපසු යැවීම් අඩුකර ශුද්ධ ණය ගැනීම් වේ. එසේම රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සටහන් අංක 11 හි වෙනම දක්වා ඇති ණය ප්‍රදායක වෙත ආපසු යැවීම්, සටහන් අංක 24(11) යටතේ වර්ෂයේ ණය ගැනීම් සටහන් කිරීමේදී ගැලපුම් කර ඇත.

සෘන ණය වටිනාකම් පැනනැගීමට හේතු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

- (ඍ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(1) න් ඉදිරිපත් කර ඇති විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක ව්‍යාපෘති ණය ශේෂවලට (Foreign Currency Banking Unit Loan (Project) Balances) අදාළ CS-DRMS 854-1 වාර්තාව සමඟ සැසඳීමේදී 2017045 දරන ණය ගිවිසුමට අදාළව 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සහ 2023 ජනවාරි 01 දිනට USD 227,823 ක හෙවත් රු.82,724,927 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. තවද, ණය ආපසු ගෙවීම් අතර ද USD 227,823 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය වුවද, එහි දේශීය මුදල් වටිනාකමෙහි කිසිදු වෙනසක් නිරීක්ෂණය නොවීය. තවද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ආපසු ගෙවන ලද USD 332,704 ක මුදල දේශීය මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමේදී USD 1 ක් රු.524.6050 ක් ලෙස අසාමාන්‍ය විදේශ විනිමය අනුපාතයක් යොදාගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

හා.මෙ.දෙ. -----
මෙම ණය මුදල ඇ.ඩො. වලින් පවත්වාගෙන ගියද ණය ආපසු ගෙවනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වලිනි. එසේ 2022 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වලින් ආපසු ගෙවන ලද මුදල ඇ.ඩො. වලට පරිවර්තනය කිරීමේදී දෝෂ සහගත විනිමය අනුපාතයක් භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් CS-DRMS වාර්තාවේ මෙම මුදලට අදාළව ඇ.ඩො. වටිනාකම වැරදි අගයක් සටහන් වී ඇත. ඒ අනුව, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලද එම විනිමය අනුපාතය භාවිතා කිරීමෙන් වූ වරද 2023 වර්ෂයේ ණය ආපසු ගෙවීම් වලින් ගලපා නිවැරදි කර ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

වි.ස.දෙ.

විවිධ විනිමයෙන් සේවාකරණය (Multicurrency) වන මෙම ණය අංකයට අදාළව 2022.12.30 දිනට ණය ආපසු ගෙවීමක් අත්වැරදීමකින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල් විනිමය අනුව ණය ලබාගත් එ.ජ.ඩො. විනිමය වලංගු කිරීම පද්ධති සැකැස්ම තුළ සිදුකර නොමැත. එය නිවැරදි කිරීම හේතුවෙන් මෙම වෙනස ඇති වී තිබේ. අදාළ විනිමය අනුපාතික නිවැරදිව සටහන් කර ඇත.

(අඅ)	අයවැය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශය තුළ සටහන් අංක 14 මගින් දේශීය ණය ආපසු ගෙවීම්වලට අදාළ විස්තරාත්මක තොරතුරු හෙළිදරව් කර තිබුණ ද, 2023 වර්ෂය තුළදී විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම් වටිනාකම වූ රු.මිලියන 337,296 ට අදාළව එවැනි සටහනක් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 24(I) සිට 24 (IV) දක්වා විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත් කර ඇති බැවින් වෙනම සටහනක් ලෙස පෙන්වා නොමැත.	තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේදී සංගතභාවය පවත්වා ගත යුතු වීම.
------	---	---	--

(අආ)	ප්‍රදායකයන් විසින් එවා තිබූ ණය ශේෂ තහවුරුකිරීම්, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ සහ පරිගණකගත ණය කළමනාකරණ පද්ධතියේ 854-1 වාර්තාව සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී ණය වර්ග 13කට අදාළව වූ ශේෂය රු.මිලියන 4,775 ක් වැඩියෙන්ද ණය වර්ග 14කට අදාළව රු.මිලියන 5,126 ක් අඩුවෙන්ද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ වාර්තා වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.	ණය ශේෂ වැඩියෙන් සටහන් වීමට හේතු පහත පරිදි වේ. <ul style="list-style-type: none"> ● 1990009 - අදාළ එක් විනිමයෙන් ලද ප්‍රතිලබ්ධි විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් විනිමයට පරිවර්තනය කිරීමේදී පද්ධතියේ ඇතිවූ විනිමය වෙනස. 	ණය ප්‍රදායක ආයතන සමඟ ණය ශේෂ නිරන්තරයෙන් සැසඳුම් කළ යුතු අතර, අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් නිසි විමසා බැලීමකින් අනතුරුව සිදු කළ යුතු වීම සහ අවශ්‍ය පරිදි හෙළිදරව් කිරීම.
------	--	--	--

- 1998037 - Study and Expert Fund II ව්‍යාපෘති ණය මුදලෙහි ඉතිරි මුදල වූ Euro 22,583.76 ක්, මෙම ණය මුදලට අදාළව 2020.12.30 දින ණය ආපසු ගෙවීමෙන් හිලව්කිරීම.

- අනෙකුත් ණය අංක 11 ට අදාළව, 2023.12.31 දිනට ගෙවීමට තිබූ ශේෂය ලෙස, 2022 අප්‍රේල් 13 සිට නොගෙවූ වාරික (Principal Arrears) ණයහිමියා විසින් අඩුකර ඇත. 854-1 වාර්තාවේ ශේෂයන්ගේ ද පෙන්නුම් කරනුයේ නොගෙවූ

වාරික ඇතුළත් ණය ශේෂය වේ. ඒ අනුව, 854-1 වාර්තාවේ අගයයන් නිවැරදිය.

ණය ශේෂ අඩුවෙන් සටහන් වීමට හේතු වන්නේ,

- ණය අංක 9කට අදාළ ණයහිමි ආයතනය වන ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් විසින් ලබා දෙන ණය ආපසු ගෙවීම් නිවේදනය නිකුත් කළ දිනයේ පැවති එ.ජ.ඩොලර් හා විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් විදේශ විනිමය හුවමාරු අනුපාතිකය හා ආපසු ගෙවීම් ණයහිමියා වෙත සත්‍ය වශයෙන් ලද දිනයේ පැවති අදාළ විදේශ විනිමය හුවමාරු අනුපාතික, උච්චාවචනය වීම.
- විවිධ විනිමයෙන් සේවාකරණය (Multicurrency) වන 1990003 ණය අංකයේ 2023.12.01 දින සිදුවූ ණය ආපසු ගෙවීමකට එ.ජ.ඩො. 1,012,534.60 ට අදාළව අදාළ ණයහිමියා විසින් එවනු ලැබූ අනුරූපී විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් විනිමය ප්‍රමාණය (SDR equivalent) SDR 770,000 ක ප්‍රමාණය SDR 7,700,000 ක් ලෙස අත්වැරදීමකින් දත්ත පද්ධතියට ඇතුළත් කර ඇති අතර, 2024.5.22 දින මෙය නිවැරදිකර ඇත.
- 2012022, 2018047 - මේ පිළිබඳව අදාළ ණයහිමියන් වෙතින් විමසා ඇත. එහෙත් මේ වන තෙක් මෙම ප්‍රතිලබ්ධිය ලැබීම පිළිබඳව අදාළ ණයහිමියා විසින් අප වෙත තහවුරු කර නොමැත. අදාළ ණයහිමියන් වෙතින් මෙම ප්‍රතිලබ්ධිය පිළිබඳ ලද වහාම පද්ධතිය නිවැරදි කරනු ඇත.

- 2012024, 2019019 - අදාළ ණයහිමියන් වෙතින් ප්‍රමාද වී ලද ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම් සටහන් කිරීමෙන් දත්ත පද්ධතිය නිවැරදිව යාවත්කාලීන කිරීම වේ.

(අඇ) ණය ප්‍රදායක ආයතන වලින් ලද ණය ශේෂ තහවුරුකිරීමේ ලිපි සම්බන්ධයෙන් වන නියැදි පරීක්ෂාවේ දී ගෙවිය යුතු ගාස්තු (Fee Overdue Amount) ලෙස ඇ.ඩො. 50,793ක මුදලක් සහ ද්‍රවශීලතා ගාස්තු ලෙස (Liquidity Fee) යුරෝ 92,032ක් දක්වා තිබුණි. එසේ වුවද, මේ සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගිණුම්ගත කර හෝ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

ඇතැම් විදේශ ණය ගෙවීම් අන්තර්කාලීනව තාවකාලිකව අත්හිටුවීමට රජය ගත් ප්‍රතිපත්තිය තීරණය අනුව, බලපෑමට ලක් වූ ණයවල නොගෙවන ලද වාරික, පොළිය හා දඩ මුදල් පිළිබඳ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියට අදාළ සම්මුති සාකච්ඡාවලදී සාකච්ඡාවට බඳුන් විය හැකි අතර, දඩ පොළී ගණනය කිරීම හෝ එම ණය සේවාකරණය පිළිබඳ මේ වන විට උපදෙස් ලැබී නොමැත.

ණය ප්‍රදායක ආයතන සමඟ ණය ශේෂ නිරන්තරයෙන් සැසඳුම් කළ යුතු අතර, අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් නිසි විමසා බැලීමකින් අනතුරුව සිදු කළ යුතු වීම සහ අවශ්‍ය පරිදි හෙළිදරව් කිරීම.

2014007 ණය අංකයට අදාළව 2022.06.20 දින සිට 2023.12.20 දින දක්වා ගෙවිය යුතුව තිබූ සේවා ගාස්තු (Service Fee) ප්‍රමාණයන් දක්වා ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

(අඈ) හිඟ වාරික, අමතර ප්‍රමාද පොළී ගාස්තුවලට යටත් වන බව ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද තානාපති කාර්යාලය මගින් ඉදිරිපත් කර තිබූ ගෙවීම් අත්හිටුවා ඇති ණය වර්ග 18 කට අදාළව ණය ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපි අනුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණය ශේෂවල වටිනාකම USD 58,784,368 ක් වූ අතර, අත්හිටුවා ඇති ණය වාරිකවල වටිනාකම USD 25,439,860 ක් වී තිබුණි. කෙසේ නමුත්, එය සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගිණුම්ගත කර හෝ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

ඇතැම් විදේශ ණය ගෙවීම් අන්තර්කාලීනව තාවකාලිකව අත්හිටුවීමට රජය ගත් ප්‍රතිපත්තිය තීරණය අනුව, බලපෑමට ලක් වූ ණයවල නොගෙවන ලද වාරික, පොළිය හා දඩ මුදල් පිළිබඳ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියට අදාළ සම්මුති සාකච්ඡාවලදී සාකච්ඡාවට බඳුන් විය හැකි අතර, දඩ පොළී ගණනය කිරීම හෝ එම ණය සේවාකරණය පිළිබඳ මේ වන විට උපදෙස් ලැබී නොමැත.

-එම-

(අඉ) ප්‍රතිලබ්ධි වූ කාලපරිච්ඡේදය සලකා බැලීමේදී 2023 වර්ෂයට අදාළව ප්‍රතිලබ්ධි වූ ඇතැම් විදේශ ණය 2023 මැයි 07 දින මුද්‍රණය කළ පරිගණක ගත ණය කළමනාකරණ පද්ධතියේ 814-1 වාර්තාවේ ඇතුළත් වූවද 2024 පෙබරවාරි 17 දින මුද්‍රණය කළ වාර්තාවේ එම ප්‍රතිලබ්ධි වීම් ඇතුළත් වී නොමැති අතර, ඒ අනුව රු.මිලියන 1,290ක විදේශ ණය ශේෂයක් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රතිලබ්ධි වූ ණය ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම අත්හැරී තිබුණි.

ඒ ඒ විනිමයෙන් සිදුවන ප්‍රතිලබ්ධි සටහන් (Disbursements Notices) ලබාගනුයේ අදාළ ණයහිමියා වෙතින් පමණි. ඇතැම් ණය හිමියන් වෙතින් ප්‍රතිලබ්ධි සටහන් එවීමේදී යම් ප්‍රමාදයන් ඇතිවිය හැකිය. ඒ අනුව, යම් මොහොතක ගනු ලබන ණය ශේෂය (Outstanding balance) ඒ මොහොතේ යාවත්කාලීන නොවී පැවතිය හැකිය. බොහෝ ප්‍රතිලබ්ධි අගයයන් තහවුරු කරගැනීමේ අභ්‍යන්තර ක්‍රමවේද සකස් කර තිබුණ ද, උක්ත ආකාරයේ ප්‍රමාද වී ලැබෙන ඇතැම් ප්‍රතිලබ්ධි අගයයන් තහවුරු කරගත හැක්කේ අදාළ ණයහිමියා වෙත දන්වා ලබාගත් සන්සන්දනයන්

(Reconciliation) මඟින් හෝ ඔවුන් විසින් යොමු කරනු ලබන ආපසු ගෙවීම් නිවේදන මඟිනි. එබැවින්, CS-DRMS පද්ධතිය මඟින් නිකුත් කරනු ලබන ඕනෑම වාර්තාවක සඳහන්ව ඇති ප්‍රතිලබ්ධි අගයයන් එලෙසම (අදාළ අමාත්‍යාංශයෙන් තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව) ගිණුම්ගත කිරීම හෝ සෘජුව සන්සන්දනය කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීම යෝග්‍ය නොවේ.

OPEC Fund, AIIB වැනි මාර්ගගත පද්ධති පවත්වාගෙන යනු නොලබන බහුපාර්ශ්වීය ණයහිමියන් වෙත අදාළ ප්‍රතිලබ්ධි සටහන් ප්‍රමාදවීමකින් තොරව යොමු කරන ලෙසට තවදුරටත් දැනුවත් කිරීමට අපේක්ෂා කරමු. තවද, එක් එක් මාසය තුළදී CS-DRMS පද්ධතියේ සිදු කරනු ලබන මාසික සැලසුම් ක්‍රියාවලියෙන් අනතුරුව, එම මාසය තුළ වාර්තා වූ නව ප්‍රතිලබ්ධි ප්‍රමාණයන් හා සෑම මසකම අවසානයට පවතින ණය ශේෂ පිළිබඳ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත් කිරීම 2006 වර්ෂයේ

ණය ගිණුම්ගත කිරීම නිවැරදි කාල පරිච්ඡේදයට සිදු කළ යුතු වීම.

පමණ සිට ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මෙම ප්‍රතිලබ්ධි ප්‍රමාණයන් පිළිබඳව භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව එක් එක් අමාත්‍යාංශයෙන් ලබා ගන්නා තහවුරු කිරීම් සමඟ අප විසින් ලබා දුන් ප්‍රතිලබ්ධි ප්‍රමාණයන් හා අනුරූපී නොවන අවස්ථා පිළිබඳව මෙම දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත් කරන්නේ නම් ඒ පිළිබඳව අදාළ ණයහිමියන් වෙතින් විමසීම සිදු කළ හැකි බව නිරීක්ෂණය වන බැවින්, එමඟින් මෙම ප්‍රමාදවීම් අවම කර ගැනීම සඳහා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ඇත.

(අඊ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රජය විසින් ප්‍රාග්ධන දායකත්වය ලෙස රු.1,124,665,353,761 ක් සපයා තිබූ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 13 ක 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම වටිනාකම රු.1,047,966,900,772 ක් වූ අතර, එම ආයතනවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඒවායේ ශුද්ධ වත්කම් (මුළු වත්කම් - මුළු බාහිර වගකීම්) වල අගය සෘජු රු.630,632,144,273 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය වත්කම් යටතේ මෙම ප්‍රාග්ධන දායකත්වයන් දක්වා ඇති නමුත්, එහි වටිනාකම පූර්ණ වශයෙන් අපහායනය (impairment) වී, අදාළ ආයතන මුළුමනින්ම බාහිර වගකීම් යටතේ පවත්වාගෙන යන තත්ත්වයකට පත්ව ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, මේ සඳහා මූලික වශයෙන් බලපා ඇත්තේ අදාළ ආයතන අලාභ ලැබීම හේතුවෙන් රඳවා ගත් ලාභය සෘජු අගයක් ගැනීම බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි දිගුකාලීන ණය ඇතුළු බාහිර වගකීම් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 7 ක් පමණ වේ. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි පිරිවැය පිළිබිඹු මිල ක්‍රමයක් නොමැති වීමත් වෙළඳපළ මිල වෙනුවට සහනදායී මිලකට භාණ්ඩ සැපයීමේදී එකී පිරිවැය සෘජු රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රදාන හරහා මූල්‍යනය නොකිරීමත් හේතුවෙන් දිගින් දිගටම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් අලාභදායී තත්ත්වයන් වාර්තා කිරීමත්, එකී අලාභයන් රාජ්‍ය බැංකු හරහා මූල්‍යනය කිරීමත්ය. මේ අතර, ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින්ස් වැනි උපායමාර්ගික වශයෙන් වැදගත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් දිගින් දිගටම වාර්තා කල අලාභ තත්ත්වයන් රාජ්‍ය බැංකු හරහා මූල්‍යනය කිරීම පසුගිය වර්ෂවල කැපී පෙනෙන ප්‍රවණතාවයක් විය. මීට අමතරව රජයේ ප්‍රතිපත්තිය කීරණ වල බලපෑම ද ඉහත තත්ත්වයන් ඇති වීම සඳහා හේතු විය.

රජයේ හිමිකාරිත්වය දරන ආයතනයන් හි මූල්‍ය තත්ත්වය කාලීනව ඇගයීමට ලක් කර ඒවායේ වටිනාකම් හි අඩුවීම් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිසි පරිදි අන්තර්ගත කළ යුතු වීම.

(අඋ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.1,019,627,985,708 සහ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.892,034,785,542 ක් වූ රජයේ ප්‍රාග්ධන වටිනාකමක් සහිත රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 05 ක 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශුද්ධ වත්කම්වල වටිනාකම රු.371,771,137,033 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව මෙම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් වල ආයෝජනය කර ඇති ප්‍රාග්ධන දායකත්ව වටිනාකම අපහායනයට (impairment) ලක් වෙමින් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

-එම-

-එම-

(අඌ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සඳහා ප්‍රාග්ධන දායකත්ව වටිනාකම රු.2,165,981,657,905 ක් වූ අතර, එයින් රු.2,121,653,720,125 ක් රජයේ සංස්ථා, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල සහ රජය සතු සමාගම්වල ආයෝජනය කර තිබුණි. එසේ වුවද, එදිනට මෙම ව්‍යාපාර ආයතනවල ශුද්ධ වත්කම්වල මුළු වටිනාකම රු.1,669,676,388,290 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, ඉහත ආයතන වර්ග තුනට අදාළ රජයේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය එම ආයතනවල ශුද්ධ වත්කම්වලට සාපේක්ෂව රු.451,977,331,835 ක් හෙවත් සියයට 21 කින් අපහායනය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

-එම-

-එම-

(අඑ) 2022 වර්ෂය තුළදී රජය විසින් ආයෝජනය කරන ලද ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල 32 කට අදාළව රු.117,718,706,426 ක ශුද්ධ ලාභයක් උපයා තිබුණ ද, රාජ්‍ය සංස්ථා 36 කට සහ රජය සතු සමාගම් 30 කට අදාළව පිළිවෙලින් රු.804,795,113,607 ක් හා රු.133,722,486,417 ක් ලෙස ශුද්ධ අලාභ ඉපයීම හේතුවෙන් මෙම ආයතන 98 ට අදාළව සමස්තයක් වශයෙන් රු.820,798,893,548 ශුද්ධ අලාභයක් ලබා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවට අනුව 2022 වර්ෂයේ මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය 22,181,000 වූ අතර, ඒ අනුව රජය සතු ව්‍යාපාර ආයතන 98 ක් වෙනුවෙන් 2022 වර්ෂය සඳහා දරා ඇති ඒක පුද්ගල ශුද්ධ අලාභය රු.37,000 ක් පමණ වන බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

-එම-

-එම-

(අඒ) රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 8 ක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සෘජු ශේෂ සනාථ කිරීම් අනුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ආයතනයන්හි රජයේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 10,803 ක් වූ අතර, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම ශේෂය රු.මිලියන 4,323 ක් වීම හේතුවෙන් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 6,480 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශේෂය සහ සෘජු ශේෂ සනාථ කිරීම් අනුව ශේෂය අතර පවතින මෙම වෙනස්කම් අප වෙතද නිරීක්ෂණය වූ අතර එම වෙනස ඇතිවීමට බලපෑ හේතු කවරේද යන්න හඳුනා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විට සිදු කරමින් පවතින අතර අදාළ වෙනස්කම් නිසි පරිදි හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව විධිමත් අනුමැතියක් සහිතව ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුම්වල වාර්තා කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වය දරන ආයතන සමඟ කාලීනව ශේෂ තහවුරු කිරීම් ලබාගෙන ඇගයීමට ලක් කර නිසි ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට හා ගිණුම් වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(අඹ) ශ්‍රී ලංකා ඉන්ස්ටිටියුට් ඔෆ් බයෝටෙක්නොලොජි ප්‍රයිවට් ලිමිටඩ් (Sri Lanka Institute of Biotechnology (Pvt) Ltd) ආයතනයෙන් ලද සෘජු ශේෂ සනාථ කිරීම් අනුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට කොටසක මිල රු.10 ක් වූ කොටස් 52,472,573 ක් මහා භාණ්ඩාගාරය සතු බව සඳහන් කර තිබුණ ද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සටහන් වී ඇත්තේ කොටසක මිල රු.100 ක් වූ කොටස් 200,000 ක ප්‍රාග්ධන දායකත්වයක් පවතින බවයි. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ආයතනයට අදාළව කොටස් අයිතියෙහි හා ප්‍රාග්ධන දායකත්වයෙහි රු.504,725,732 ක නොසැසඳීමක් නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකා ඉන්ස්ටිටියුට් ඔෆ් බයෝටෙක්නොලොජි ප්‍රයිවට් ලිමිටඩ් (Sri Lanka Institute of Biotechnology (Pvt) Ltd) වෙත අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ වැය ශීර්ෂයෙහි හිමිකම් ප්‍රාග්ධන වැය විෂය යටතේ ලබා දී ඇති ප්‍රාග්ධන දායකත්වය ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුම්වල වාර්තා නොවීම මත මෙම වෙනස හට ගෙන ඇති අතර මෙම වර්ෂය තුළදී අදාළ වාර්තා කිරීමේ කටයුතු සිදු කෙරෙනු ඇත.

-එම-

(අඹ) රාජ්‍ය සමාගම් 02ක හිමිකාරීත්වය දරන කොටස් සංඛ්‍යාව හා එහි නාමික අගය අනුව ගණනය කිරීමේදී 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට කොටස් වටිනාකම රු.මිලියන 5,141 ක් වුවද, එය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ රු.මිලියන 14,476 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වයෙහි රු.මිලියන 9,335 ක නොසැසඳීමක් නිරීක්ෂණය විය.

බෝගල ග්‍රෑෆිට් ලංකා පීඑල්සී හි කොටස් ප්‍රාග්ධනය ගණනය කිරීමේදී අතපසුවීමක් සිදු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය කරමි. අදාළ ගණනය කිරීම් නිවැරදි කර ගැනීමට සටහන් කර ගනිමි.

මිහින් ලංකා (පෞද්ගලික) සමාගම වෙත 2021 සහ 2022 වර්ෂවලදී සිදු කරන ලද ප්‍රාග්ධන දායකත්වය අදාළ ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුම්හි සටහන් කළ ද ඒ සඳහා කොටස් සහතික නිකුත් කිරීමක් සිදු වී නොමැත. කෙසේනමුත්, අදාළ ආයතනය වෙත හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය ලෙස ලබා දුන් මුදල් අදාළ ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුම්හි වාර්තා කොට ඇත.

-එම-

(අක) 1994 අප්‍රේල් 20 දිනැති අංක 30/94 දරණ රාජ්‍ය ගිණුම් වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව, විදේශාධාර සම්බන්ධ සියළු ගිණුමේදී මහා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කළ යුතු බව සඳහන් වුවද, නියැදි පරීක්ෂාවක් මත ලබාගත් තොරතුරු අනුව, 2023 වර්ෂය තුළ එසේ මහා භාණ්ඩාගාරයේ දැනුවත් විමකින් තොරව ආයතන 11 ක් සඳහා එකතුව රු.මිලියන 22,210 ක විදේශ ප්‍රදාන සෘජුව ලැබී තිබුණු අතර එම වටිනාකම් ප්‍රතිපාදන සලසාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත්ව ලබාගන්නා ප්‍රදාන පිළිබඳව අදාළ පරිදි සටහන් කිරීම සිදුකරනු ලබයි. වෙනත් ආයතන වෙත පමණක් වාර්තා වූ ප්‍රදාන සම්බන්ධයෙන් එම වක්‍රලේඛ, උපදෙස් මාලාවන් හා මුදල් රෙගුලාසි අනුව කටයුතු කිරීම සියළුම අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරු, දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්, ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන ප්‍රධානීන්ගේ වගකීමක් වේ.

වක්‍රලේඛ උපදෙස් ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීම, අමාත්‍යාංශය යටතේ වන විවිධ දෙපාර්තමේන්තු අතර මනා සබඳතාවයක් හා සම්බන්ධීකරණයකින් කටයුතු කිරීමට හා ඊට පටහැනිව කටයුතු කරන පාර්ශව වලට අදාළ නිසි පියවර ගත යුතු වීම.

මේ සම්බන්ධයෙන් අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රදාන සඳහා ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීමට හා/හෝ, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අදාළ පරිදි අක්මුදල් නිදහස් කිරීමට පෙර අදාළ ප්‍රදාන සඳහා මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශය ලබා ගෙන තිබේදැයි පරීක්ෂා කර එවැනි නිර්දේශ සහිත ප්‍රදාන සඳහා පමණක් ප්‍රතිපාදන සැලසීම හෝ අක් මුදල් නිදහස් කිරීම සුදුසු බව නිරීක්ෂණය වේ. තවද, ප්‍රදාන පිළිබඳ දැනට කෙටුම්පත් කරගෙන යනු ලබන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ පනතෙහි නීතිමය ප්‍රතිපාදන සකසා ගැනීම සුදුසු බව ද යෝජනා කෙරේ.

(අඟ) මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය මගින් 2022 අප්‍රේල් මස 12 දින නිකුත් කරන ලද අන්තර්කාලීනව විදේශ ණය ගෙවීම අත්හිටුවීමේ ප්‍රතිපත්තිය තීරණය අනුව 2022 අප්‍රේල් මස 13 දින සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් දිනට ණය ගිවිසුම් 401 අදාළව ගෙවිය යුතු ණය වාරිකය ලෙස රු.මිලියන 1,439,066 ක් ද, පොළිය ලෙස රු.මිලියන 673,964 ක් ද ගෙවීම් අත්හිටුවා තිබුණ ද, ඒ පිළිබඳව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල විධිමත් පරිදි හෙළිදරව් කිරීමක් සිදු කර නොතිබුණි.

2022 අප්‍රේල් මස 12 වන දින නිකුත් කරන ලද අන්තර්කාලීන විදේශ ණය ගෙවීම් අත්හිටුවීමේ ප්‍රතිපත්තිය තීරණය පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල විදේශ ණය ශේෂ පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමේ සටහන් අංක (iii) යටතේ හෙළිදරව් කර ඇත.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයින්ට වැදගත් වන තොරතුරු උචිත ලෙස හෙළිදරව් කළ යුතු වීම.

(අව) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ගිවිසුම්ගත වූ නමුත් ප්‍රතිලබ්ධි නොවූ ණය අංක 2023015 යටතේ වූ XDR 148,500,000 හෙවත් රු.මිලියන 63,725 ක විදේශ ණය පිළිබඳව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

මෙම ණය සමාජ ආරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2023.09.21 දින ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනය හා ගිවිසුම්ගතවූ විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් 148,500,000 ක ණය මුදලක් වන අතර, 2023 වර්ෂයේදී කිසිදු ප්‍රතිලබ්ධි වීමක් වාර්තා වී නොමැත. මෙම ණය ප්‍රතිලබ්ධි වීම ආරම්භ වී ඇත්තේ 2024.03.21 දින සිට වේ.

- එම -

(අජ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති ඒකාබද්ධ අරමුදලේ සෘන වටිනාකම වූ රු.990,490,932,444 සහ ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ සෘන වටිනාකම වූ රු.14,040,298,131,574 එකතු කර රු.15,030,789,064,018 පොදු අරමුදල (General Fund) ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයේ සටහන් කර තිබුණ ද, එම ගිණුම්ගත කිරීම පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල විධිමත් පරිදි අනාවරණය කර නොතිබුණි.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මූල්‍ය වාර්තාකරණ පද්ධතියේ සිදු වන අඩුපාඩු අවම කර ගැනීම සඳහා රජයේ ගිණුම්කාරක සභාවේ නිර්දේශ මත පත් කරන ලද කමිටුවේදී ගන්නා ලද තීරණ අනුව ඒකාබද්ධ අරමුදලේ වටිනාකමේ හා ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ වටිනාකමේ එකතුව පොදු අරමුදල (General Fund) ලෙස සඳහන් කිරීමට තීරණය විය.

- එම -

ස්කන්ධය/ ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භක ශේෂය හා ඊට අදාළව වර්ෂය තුළ සිදු වූ වෙනස්කම් මෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයට පෙර වර්ෂ සඳහා ද ආරම්භක ශේෂය හා වසර තුළ සිදු වූ වෙනස්කම් ඇතුළත් කළ යුතු බැවින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති ඒකාබද්ධ අරමුදලේ ශේෂය හා ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ ශේෂයේ මුළු වටිනාකම එකතු කර දක්වා ඇත.

(අඨ) රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්වල මූල්‍ය ප්‍රකාශන විශ්ලේෂණය කිරීමේදී රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 06කට අදාළව රු.6,053,920,627 ක වටිනාකමක් මහා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු බව දක්වා තිබුණද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මෙම ශේෂයන් අදාළ ආයතනවලින් ලැබිය යුතු බවට හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල “මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වන වාර්තාකරනු ලබන කාලය හා මැනීමේ ක්‍රම” යටතේ ප්‍රවර්තන වර්ෂය හා පෙර වර්ෂ සඳහා වන ආදායම් මුදල් පදනම යටතේ ගිණුම්ගත කරන බව පැහැදිලිව හෙළිදරව් කර ඇත. ඒ

- එම -

අනුව, රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්වලින් ලැබිය යුතු ලාභාංශ හා අයහාර ආදිය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් නොවේ.

(අඩ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රජයේ හිමිකම් දායකත්වය දැක්වීමේදී කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළේ ලැයිස්තුගත සමාගම්හි කරන ලද ආයෝජන සහ ලැයිස්තුගත නොවන සමාගම්හි කරන ලද ආයෝජන ලෙස වර්ගීකරණය කර නොතිබුණි. තවද කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළේ ලැයිස්තුගත සමාගම්වල හිමිකාරීත්වයේ වටිනාකම එහි නාමික අගය පදනම් කරගෙන ගිණුම්ගත කර තිබූ අතර, ඒවායේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට වන වෙළඳපොළ වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

රජයේ හිමිකම් දායකත්වය කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ ලැයිස්තුගත සමාගම්හි කරන ලද ආයෝජන සහ කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ ලැයිස්තුගත නොවන සමාගම්හි කරන ලද ආයෝජන ලෙස වර්ගීකරණය කිරීම සිදු කළ යුතු බවට අප විසින් දැනුවත් නොවන අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් පවතින ප්‍රතිපාදන හා අනෙකුත් රෙගුලාසි පිළිබඳව අප දෙපාර්තමේන්තුව දැනුවත් කරන මෙන් කාරුණිකව ඉල්ලා සිටිමි.

- එම -

2. නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත	(i) 2021 අංක 12 දරන මූල්‍ය (වගකීම්) (සංශෝධන) පනතින් හා 2013 අංක 15 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) (සංශෝධන) පනතින් සංශෝධිත 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත ප්‍රකාරව, යම් වර්ෂයක් අවසානයට පැවතිය හැකි උපරිම බැරකම් වටිනාකම එම වර්ෂය සඳහා වූ ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 80 නොඉක්මවිය යුතු වුවත්, 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම සීමාව සියයට 104.06 ක් වී තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි වේ.	සටහන් කර ගනිමි.	පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව ක්‍රියා කළ යුතු වීම.

තත්‍ය අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට පහක් නොඉක්මවන පරිදි පවත්වාගෙන යාමට මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය අපොහොසත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	අයවැය පරතරය	ඇස්තමේන්තුගත අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	තත්‍ය අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස
රු. බිලියන	රු. බිලියන	රු. බිලියන	සියයට
28,103	3,783	2,584	13.46

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය

මු.රෙ. 373 ප්‍රකාරව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තුවල අග්‍රිම ගිණුම් 99 ක රු. බිලියන 3,782 ක හර ශේෂ නොපියවී පැවතුණි. ඉන් රු. බිලියන 50 ක ශේෂයක් වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවත එන අතර, එම ශේෂයන් නිරවුල් කර ගැනීමට 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

අවු. 1 ට අඩු වහාම පියවීමට මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය ප්‍රකාරව කටයුතු කරන ලෙස ක්‍රියා කළ යුතු අදාළ ආයතනයන්ට ලිඛිතව දන්වා ඇත.

අවු. 1-2 අතර අයකර ගැනීම සඳහා අදාළ ආයතන විසින් නඩු පවරා ඇති අතර ඒ අනුව නඩු තීන්දු ලැබෙන තුරු මෙම මුදල් අයකර ගැනීමට හැකියාවක් නොමැත.

අවු. 5 ට වැඩි මෙම ශේෂය පියවීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් අදාළ ආයතනය වෙත ලබා දී ඇති අතර ආයතනය සමඟ සාකච්ඡා වාර ගණනාවක්ද පවත්වා ඇත.

3. කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ප්‍රදායකයන් 07 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යාපෘති 10 කට අදාළව ලැබී තිබූ එකතුව රු.73,426,055 ක් වූ විදේශ ප්‍රදාන අදාළ අරමුණට නොයොදවා ආපසු ප්‍රදායකයන් වෙත යවා තිබුණි.	වියදම් නොවී ඉතිරිව පවතින මුදල තවදුරටත් උපයෝජනය නොවන බව ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශ/දෙපාර්තමේන්තුව දැනුම්දීමෙන් අනතුරුව හා ප්‍රදායක ආයතනයේ ඉල්ලීම මත ආපසු ප්‍රේෂණය කරනු ලබන බැවින් එය විදේශ ප්‍රදාන ආදායමට ඇතුළත් නොවේ.	ශ්‍රී ලංකා රජය වෙත ලැබෙන විදේශ ප්‍රදාන උපරිම වශයෙන් අදාළ අරමුණට යොදවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ආ) රජයේ අනුමත භාණ්ඩාගාර අත්තිකාරම් ගිණුම් 7 ක 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.1,293,506,349 ක ශේෂයක් නිරවුල් නොවී වර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ දිගින් දිගමට පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.	<ul style="list-style-type: none"> කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතු ගිණුම් 5 සම්බන්ධව අප සතු තොරතුරු සියල්ලම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට ලබා දී ඇත. මෙම ගිණුම් පිළිබඳ ගිණුම්කාරක සභාවේ සාකච්ඡාවට ගැනීමෙන් අනතුරුව අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාගෙන මෙම ඇවර කළ අත්තිකාරම් ගිණුම් සම්පූර්ණයෙන් අවසන් කිරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා එවා ඇත. පසුවිපරම් සිදුකරමින් පවතී. රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දුන් උපදෙස් පරිදි 7000-0-000-0-002-0 ගිණුම නිරවුල් කිරීම සඳහා කමිටුවක් පත් කර ඇති බව FBF/05/2022 සහ 2023.07.20 දිනැති ලිපිය මඟින් දන්වා එවා ඇත. පසුවිපරම් සිදු කරමින් පවතී. 	දිගුකාලීනව නිරවුල් නොවී පවතින අත්තිකාරම් ගිණුම් ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කඩිනමින් කටයුතු කළ යුතු වීම.

- 999 ගිණුම නිරවුල් කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සාධක රැස් කර වසා දැමීමට දැනටමත් කටයුතු කරමින් පවතී.

(ඇ) රජයේ නිලධාරීන්ගේ අත්තිකාරම් ගිණුම් 14 ක එකතුව රු.9,027,522 ක් වූ ශේෂයක් හා තවත් අත්තිකාරම් ගිණුම් 2 ක් යටතේ එකතුව රු.408,233 ක් වූ සාන ශේෂයක් නිරවුල් නොවී වර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ දිගින් දිගටම පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.

මෙම ණය ශේෂ, විවිධ අවස්ථාවලදී අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු වසා දැමීම මත ජනිත වී ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ. මෙම ශේෂයන් සම්බන්ධව දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතින පැරණි තොරතුරු විශ්ලේෂණය කර අක්‍රියව පැවතීමට හේතු නිවැරදිව හඳුනාගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

- එම-

(ඈ) 2008 මැයි 22 දින මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 1550/7 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ 7 ඡේදය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකාවෙන් ආරම්භ වන ගුවන් ගමන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නිකුත් කරන හෝ අලෙවි කරන සෑම මගී ප්‍රවේශ පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන්ම එවැනි ටිකට්පත් විකිණීමේ ආකාරය සහ/හෝ නිකුත් කිරීම නොසලකා ඇ.ඩො. 60 ක අධිභාරයක් හෝ එම මුදලට සමාන මුදලක් අය කරනු ලැබිය යුතු බවත්, එම ගැසට් පත්‍රයේ 8 ඡේදය ප්‍රකාරව එලෙස එකතු කරගනු ලබන අධිභාර මුදල් සිවිල් ගුවන් සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් නියම කළ හැකි පරිදි ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතු බවත් දක්වා ඇත. ඒ අනුව 2008 අගෝස්තු 01 දින සිට 2023 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය විසින් අධිභාරය ලෙස රු.මිලියන 22,113 ක් එකතු කර ගෙන තිබුණ ද, එම මුදල් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කර නොතිබුණි. තවද මෙම අධිභාරය තවදුරටත් අය කර ගැනීමට හැකියාව ඇති බවත්, එම අධිභාර මුදල් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කිරීමේ නීතිමය බැඳීමක් පවතින බවත් 2017 අප්‍රේල් 07 දිනැති ලිපිය මඟින් නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් දැනුවත් කර තිබුණි. එසේ වුවද, විගණක දිනය වන විටත් මෙම අධිභාර මුදල සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරියෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක CP/24/0226/628/015 වූ “ ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරියේ වියදම් සඳහා අරමුදල් සපයා ගැනීම ” යන මාසයේ වරාය, ගුවන් සේවා හා නාවික ඇමතිතුමා ඉදිරිපත් කළ 2024.01.30 දිනැති සංදේශයට අදාළව 2023.12.19 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී එළැඹී තීරණය අනුව මේ වන විටත් 2023 නොවැම්බර් මස සිට 2024 මාර්තු මස දක්වා විදේශීය විකුණුම් අධිභාර ආදායම වන රු.1,766,269,517 ක මුදලින් රු.393,000,000 ක මුදලක් රඳවා ගැනීමෙන් අනතුරුව රු.1,373,269,517 ක මුදලක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට 2024.05.10 දින බැර කිරීමට කටයුතු කර ඇත. මෙම ආදායම සති දෙක බැගින් වූ කාර්තු දෙකකට ගුවන් සේවා ආයතන වෙතින් අය කරනු ලබන අතර, දෙවැනි කාර්තුවේ මුදල් ලැබෙනුයේ ඊළඟට එළඹෙන මස 15 දිනයේදී බවත්, ඒ අනුව ඉදිරි මාසවලට අදාළ ප්‍රේෂණයන් යම් මාසයක් අවසන්ව ඊළඟට එළඹෙන මාසයේ 20 වන දිනට පෙර එවීමට කටයුතු කරන බව ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා

රාජ්‍ය ආදායම් රැස් කිරීම සම්බන්ධව විධිමත් සැලසුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම.

අධිකාරියේ සහාපති විසින් දැනුම් දී ඇත.

- (ඉ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.190,789,890,831 ක උපණය ශේෂයක් ලැබිය යුතුව පැවති අතර අදාළ උපණය ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ගෙවීම් සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් ආයතන 03 කට අදාළව වසර 05 ක ට වඩා වැඩි රු.1,316,324,489 ක හිඟ උපණය ශේෂයක් පැවතුණි. විගණන නිරීක්ෂණ හා එකඟ වේ. රාජ්‍ය උපණය ලබා දීම, පාලනය හා උපණය සේවාගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් කළ යුතු වීම.
- (ඊ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට උප ණය වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු පොළී වටිනාකම රු.9,439,025,443 ක් වූ අතර, ආයතන 03 කට අදාළව ගිවිසුම් ප්‍රකාරව වසර 05 කට වඩා වැඩි නොගෙවූ පොළී වටිනාකම් එකතුව රු.912,059,388 ක් වී තිබුණි. විගණන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ. - එම -
- (උ) 2023 ජනවාරි 01 දින වන විට ආයතන 2 ක ට අදාළ වූ උපණය ගිවිසුම් 4 ක් යටතේ පැවති උප ණය ශේෂ එකතුව වූ රු.114,487,221 කින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කිසිදු හිඟ මුදලක් අයකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- සණස ආයතනයේ රු.11,114,479 උපණය මුදල අය නොවන බැවින් නීතිමය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.
 - රු.455,065 ක ණය ශේෂය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වාගෙන යන පද්ධති අනුව ශේෂයක් නොමැති බව දන්වා ඇත.
 - රු.4,496 ක මුදල ආපසු ගෙවීම සඳහා අරමුදල් නොමැති අතරම, අරමුදල පොළී ආදායම ලෙස භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම් වෙත අරමුදල් මාරු කර ඇත.
 - රු.102,913,181 ක මුදල මීට පෙර අවස්ථාවකදී ලංකා මහ බැංකුව මගින් උපණය යෝජනා ක්‍රමයක් යටතේ මූල්‍යනය කර තිබූ අතර, එම ශේෂයන් ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලේඛනවලින් ඉවත් කර ඇති බව දන්වා ඇත.

(ඌ) අංක 23/1221/604/121 හා 2023 ජුනි 28 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කර තිබුණි. ඒ අනුව, විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණයට අදාළ තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

(i) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගෙන තිබූ රු.2,368,416,351,609 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රජය වෙත ලබා දී තිබූ රු.344,728,000,400 ක අත්තිකාරම් මුදල, රු.220,797,000,000 වටිනා නව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රු.2,492,347,352,009 ක් වටිනා නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබුණි.	අංක 23/1221/604/121 හා 2023.06.28 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව හා අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය පරිදි දේශීය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ වැඩ සටහන ක්‍රියාවට නංවන ලද අතර ඒ අනුව ඔබගේ නිරීක්ෂණය සමග එකඟ වේ.	තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමකි.
(ii) එකතු වටිනාකම රු.3,204,461,897,219 ක් ව පැවති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර 2023 සැප්තැම්බර් 14 දින නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබුණි.	-එම-	-එම-
(iii) ඇ.ඩො.788,237,384 ක් වටිනා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර 2023 අගෝස්තු 15 දින භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබුණි.	-එම-	-එම-
(iv) රජයේ දේශීය නීතිය යටතේ නිකුත් කරන ලද විදේශීය විනිමය බැංකු වලට අදාළව මහජන බැංකුවෙන් ලබා ගෙන තිබූ ඇ.ඩො.85,943,611 ක ණය මුදල 2023 නොවැම්බර් 11 දින භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කර තිබුණි.	-එම-	-එම-
(v) තවද, ඉහත නීතිය යටතේ ලංකා බැංකුවෙන් ලබාගෙන තිබූ ඇ.ඩො. මිලියන 240 ක විදේශීය විනිමය බැංකු ඒකක ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා 2023 නොවැම්බර් 02 දින අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් කර තිබුණි.	-එම-	-එම-
(එ) 2023 වර්ෂයේ වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු මගින් කිසිදු ප්‍රතිපාදනයක් සලසා ගැනීමකින් තොරව, 2022 මාර්තු 31 දින සිට 2022 ජූලි 22 දින දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළ රට තුළ පැවති අර්බුදකාරී වාතාවරණය හේතුවෙන් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ පෞද්ගලික දේපළ වලට සිදු වූ හානි	අමප අංක 23/0732/601/010- III දරන 2023.04.24 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව බල අංක 186 හා 2023.05.09 දිනැති ලිපිය මගින් රු.මිලියන 714 නිකුත් කරන ලදී. තවද අමප අංක 23/1683/605/035- I දරන	තක්සේරු ගත වන්දිය පූර්ව හඳුනාගෙන වාර්ෂික ඇස්තමේන්තු මගින් ප්‍රතිපාදන සලසා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

සම්බන්ධයෙන් 2022 අංක 43 දරන විසර්ජන පනතේ 6(1) වගන්තියේ සඳහන් පරිපූරක සහය සේවා සහ හදිසි අවස්ථා වගකීම් වැය විෂයෙන්, ශීර්ෂය 130 රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශ කටයුතු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශයට පරිපූරක අයවැය ඇස්තමේන්තු ප්‍රතිපාදන ලබා දී එකී අමාත්‍යාංශය හරහා පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු 41 දෙනෙක් වෙනුවෙන් එකතුව රු.1,050,339,626 ක් භානිපූරණය වශයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවීම් කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

2023.09.11 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව භානිපූරණයන් සිදුකිරීම වෙනුවෙන් ඉදිරියේදී පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සඳහා ගෙවීම් සිදුකිරීමට රු.මි.700 ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන ලබාදෙන මෙන් භාණ්ඩාගාර ලේකම්ට නියම කර ඇත. ඒ අනුව තත්‍ය අවශ්‍යතාවය මත බල අංක 341 මගින් 2023.10.04 දිනැති ලිපිය මගින් රු.මිලියන 300 ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන ලබා දී ඇත. ඊට අමතරව, 130-01-12-002-1508 වැය විෂය සඳහා රු.මි. 42 ක් සහ රු.මි. 24 ක් මු.රෙ. 66 මගින් පිළිවෙලින් 2023.12.12 දින සහ 2023.12.28 දින මාරු කර ඇත.

ඒ අනුව, රු. මිලියන 1,080 ක ප්‍රතිපාදනයක් මෙම වියදම දැරීමට සලසා දී ඇති අතර එයින් රු. මිලියන 1,056 ක වියදම් දරා තිබෙන බව නිරීක්ෂණය කරන අතර එම පරිපූරක ප්‍රතිපාදන සලසා දීම් පිළිබඳ 2023 වර්ෂයට අදාළ විසර්ජන පනතේ 6 (i) විධිවිධාන අනුව පාර්ලිමේන්තුව වෙත නියමිත පරිදි වාර්තා කර ඇත.

(ඒ) රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය කිරීමට අදාළව මුදල් ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය යටතේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ඒකකයක් පිහිටුවා 2022 දෙසැම්බර් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වී තිබුණි. ඒ අනුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය කිරීමට අදාළව පහත නිරීක්ෂණයන් කරන ලදී.

(i) රජය සතු ව්‍යාපාර ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රතිපත්තියේ 02 වන මූලධර්මයෙහි සඳහන් පරිදි පාලක සමාගමක් පිහිටුවීමට හා 2023 මැයි මස 15 දින අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දුන් අංක MF/036/CM/2023/107 හා 2023 මැයි 08 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල

පාලක සමාගමක් පිහිටුවීම රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ පනතට ඇතුළත් කර එය ආරම්භ කිරීම සුදුසු බව රජයේ ප්‍රතිපත්තිය වීම නිසා ඉහත යෝජනා මේ වන විටත් ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.

සංදේශයේ 4.2 හා 4.3 ඡේද අනුව අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයේ ඇමුණුම 02 හා 03 හි ලැයිස්තුගත කර ඇති ආයතන 72 ක් ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය සඳහා පාලක සමාගම (HOCO) වෙත, එහි අනුබද්ධිත සමාගම් ලෙස පැවරීමටත් තීරණය කර තිබුණද, 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එවැනි පාලක සමාගමක් (HOCO) ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.

(ii) තවද, එම පාලක සමාගම (HOCO) වෙත පවරාගෙන, ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට යෝජනා වී තිබූ ඉහත සංදේශයේ ඇමුණුම 02 ලැයිස්තුවේ සඳහන්, ආයතන 08 ක් අතරින් ආයතන 07 ක් මේ වන විටත් පාලක සමාගම වෙත පවරා ගැනීමකින් තොරව, රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන යටතේ රජය සතු කොටස් බැහැර කිරීම් (Divesting) ක්‍රියාවලිය සඳහා ගනුදෙනු උපදේශකවරුන් බඳවාගෙන ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාවලියේ අදියර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවත්, මේ යටතේ ඇති එක් ආයතනයක් නීතිපතිවරයාගේ උපදෙස් මත තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇති බවත් නිරීක්ෂණය විය.

මේ යටතේ දක්වා ඇති ආයතන 08 අතරින් ආයතන 07 ක් මේ වන විටත් රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන යටතේ, රජය සතු කොටස් බැහැර කිරීමට (Divestiture) ගනුදෙනු උපදේශකවරුන් බඳවා ගෙන ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාවලියේ අදියර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මේ සඳහා රජයේ ප්‍රමුඛතාව අනුව 2023.03.13 වන දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී, අංක 23/0431/604/046 දරණ අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු, මෙම කාර්යයන් ආරම්භ කර ඇත. මේ යටතේ Water Edge ආයතනය නීතිපතිවරයාගේ උපදෙස් මත තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇත.

-එම-

(ඔ) භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කටයුතු ස්වයංක්‍රීය කිරීම සඳහා ඒකාබද්ධ භාණ්ඩාගාර කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් (ITMIS) හඳුන්වා දීම 2010 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණු අතර, ඒ වෙනුවෙන් සමස්ත ආයෝජනයේ ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය ඇ.ඩො. මිලියන 60 ක් හෙවත් රු.මිලියන 7,920 ක් වී තිබුණි. 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ආසන්න වශයෙන් වසර 13 ක කාලයක් ගත වී තිබූ අතර, විගණනයට ලද තොරතුරු මත රු.මිලියන 5,647 ක වියදමක් දරා තිබුණද, මෙම පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලද මූලික ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් ක්ෂේත්‍ර 13 සම්පූර්ණ වශයෙන් සංවර්ධනය කර ක්‍රියාත්මක කරන තත්ත්වයකට පත් වී නොතිබුණි.

ITMIS හඳුන්වාදීම 2010 වර්ෂයේ සිට මූල්‍ය කළමනාකරණ කාර්යක්ෂමතා ව්‍යාපෘතිය (FMFP) මගින් සිදුකර ඇත. එම පද්ධතියේ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී ක්ෂේත්‍ර ව්‍යාප්තිය සඳහා 2019 වසරේ ජූලි මස අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී ඇත. ඒ වනවිටත් පද්ධතියේ අයවැය සැලසුම් කිරීම සහ අයවැය විසර්ජනයට අදාළ ක්‍රියාකාරීත්වයන් ව්‍යාප්තිය FMFP ව්‍යාපෘතිය මගින් සම්පූර්ණ කොට තිබිණ. 2019 වසරේ පාස්කු බෝම්බ ප්‍රහාරයට පසුව ඇතිවූ තත්වයන්, 2020 සහ 2021 වසරවල COVID

දැනටමත් පසුගාමී වී ඇති බැවින්, පද්ධතිය කඩිනමින් සම්පූර්ණ වශයෙන් සංවර්ධනය කර, ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

කෙසේ වුවද 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ITMIS පද්ධතිය සම්බන්ධයෙන් එළඹී ගිවිසුම් අනුව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.43,887,382ක් හා ඇ.ඩො. 989,103 ක මුදලක් ද සේවා සපයන ආයතන වෙත තවදුරටත් ගෙවිය යුතුව පැවතුණි.

වසංගතය පැතිරයාම හේතුවෙන් වූ ඇදිරි නීති පැනවීම් සහ රට වසා දැමීමේ තත්වයන් සහ 2022 වසරේ ඇතිවූ දේශපාලන සහ ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් ITMIS පද්ධතියේ ව්‍යාප්ත කටයුතු නිසි පරිදි සිදු කරගෙන යාමට බාධා පැමිණවිය. 2023 වසරේ මුල් භාගයේදීද අමාත්‍යාංශ මගින් සිදුකල ව්‍යාපෘති ඇගයීම් කටයුතු හේතුවෙන් පද්ධතියේ ව්‍යාප්තිය සිදුකල හැකි නොවීය. ඒ අනුව වසර 4ක පමණ කාලයක් ITMIS පද්ධතියේ ව්‍යාප්තිය නිසි පරිදි සිදුකිරීමට නොහැකි විය.

(ඕ) ITMIS පද්ධතිය ආරම්භයේ සිට ඒ තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිතව පැවතුන, වැටුප් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් ක්ෂේත්‍රය ස්ථාපනය කර ක්‍රියාත්මක කිරීමකින් තොරව 2016 වර්ෂයේදී e-Payroll නැමති වෙනත් වැටුප් කළමනාකරණ පද්ධතියක් මුදල් අමාත්‍යාංශයට පමණක් හඳුන්වා දී තිබූ අතර, ඒ වෙනුවෙන් 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.5,704,871 ක වියදමක්ද දරා තිබුණි.

2016 වසර වනවිට මුළු රාජ්‍ය අංශය සඳහාම වැටුප් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් පද්ධතියක අවශ්‍යතාව මුදල් අමාත්‍යාංශය මගින් හඳුනාගෙන තිබුණි. ඉහත ITMIS පද්ධතිය තුලින් මුදල් අමාත්‍යාංශය සඳහා පමණක් හඳුන්වා දීමට තිබූ වැටුප් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය සීමා සහිත වූ අතර එය මුළු රාජ්‍ය අංශය සඳහාම යොදා ගැනීමට යෝග්‍ය නොවීය. තවද එවැනි වපසරියක එම ක්‍රියාවලිය ITMIS පද්ධතිය තුලින් ව්‍යාප්ත කිරීම ආර්ථිකමය අතින්ද අවාසිදායකය. එබැවින් 2016 වසරේ අප්‍රේල් මස පැවති අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්ති රැස්වීමේදී මුළු රාජ්‍ය අංශය සඳහාම වැටුප් කළමනාකරණය වෙනුවෙන් වෙනත් මෘදුකාංගයක් ලබාගැනීමට ගත් තීරණය අනුව e-payroll වැටුප් කළමනාකරණ පද්ධතිය මේ වනවිට ක්‍රියාත්මක කරගෙන යනු ලබයි.

ආර්ථිකභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු කර මුළු රාජ්‍ය අංශය සඳහා වැටුප් කළමනාකරණ පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කර ගත යුතුය.

(ක) 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් අංක 05 විදේශ ප්‍රදාන (මුදලින් ලැබීම්) යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ලද විදේශ ප්‍රදාන වියදමේ එකතුව රු.මිලියන 5,333 ක්

විදේශ ප්‍රදාන වශයෙන් ලද මුදල් වල භාරකාරත්වය හා ගිණුම්ගත කිරීමේ කටයුතු පමණක් විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ

ප්‍රදායකයන්ගේ විශ්වාසයද තහවුරු වන පරිදි ලැබුණු විදේශ ප්‍රදාන අදාළ අරමුණුවලට යෙදවීම

ලෙස දක්වා තිබුණු අතර අදාළ තැන්පතු ලෙජර් අනුව එම වියදමේ එකතුව රු.මිලියන 5,302 ක් විය.

වන අතර අදාළ ප්‍රදාන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුකරනු ලබන්නේ රජයේ අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තු වන බැවින් එම මුදල් නියමිත අරමුණු වලට උපයෝජනය නොවීම අදාළ අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තු වල වගකීමක් වේ.

පිළිබඳ සම්බන්ධීකරණය හා නියාමනය ශක්තිමත් කළ යුතු වීම.

(ග) 2023 ජනවාරි 01 දින වන විටත් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙත විදේශ ප්‍රදාන ලෙස ලැබී ඇති නමුත් 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිටත් අදාළ අරමුණට නොයොදවා අක්‍රීයව පැවති විදේශ ප්‍රදාන වටිනාකම රු.මිලියන 107.6 ක් විය.

මේ වන විට තැන්පත් ගිණුම් 2ක එකතු වටිනාකම රු.11,049,841 ක අක්‍රීය ශේෂයන් ලෙස හඳුනාගෙන අදාළ අමාත්‍යාංශය සහ ආයතනයේ නිර්දේශ මත 2024 වර්ෂයේදී රජයේ ආදායමට බැර කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

-එම-

රු.57,696,383 ක් වූ තැන්පතු ශේෂයක් ඇති ගිණුම සම්බන්ධව මෙම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අදාළ අමාත්‍යාංශය දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කල අතර, ඒ අනුව අක්මුදල් නිදහස් කර ගැනීම සඳහා අදාළ අමාත්‍යාංශය මගින් ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අයවැය ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීමට ඉල්ලුම් කර ඇත. අදාළ ප්‍රතිපාදන සලසා ගැනීමෙන් අනතුරුව අක්මුදල් නිදහස් කිරීමට පියවර ගනු ලබන අතර ඒ අනුව මෙම තැන්පත් ගිණුම යටතේ නියමිත මුදල ඉදිරියේදී උපයෝජනය කිරීමට නියමිතය.

තවද, ඉතිරි තැන්පතු ගිණුම් 07 ට අදාළව පවතින රු.38,863,894 ක් වූ තැන්පතු මුදල අදාළ කාරණයට උපයෝජනය කරගන්නා ලෙස අදාළ ආයතන දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කර ඇත.

(ච) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද රජයේ නිලධාරීන්ගේ අත්තිකාරම් (8493) කාල විශ්ලේෂණය අනුව, පළාත් සභාවල ආයතන වලට මාරු වී ගිය නිලධාරීන්, සංස්ථා, මණ්ඩල සහ පළාත් සභා සඳහා ස්ථිර වශයෙන් මුදා හැර ඇති නිලධාරීන්, මිය ගිය නිලධාරීන්, විශ්‍රාම ගිය

මෙම ණය ශේෂයන්, ආයතන සංග්‍රහය, මුදල් රෙගුලාසි හා පවතින වක්‍රලේඛ විධි විධාන අනුගමනය කර නිරවුල් කර ගැනීම ඒ ඒ ආයතන වල ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන්ගේ හා ගණන්දීමේ නිලධාරීන්ගේ

ශේෂයන් නිරවුල් කිරීම සඳහා කඩිනමින් පියවර ගෙන පවත්නා පද්ධතිය වැඩි දියුණු කළ යුතු වීම.

නිලධාරීන්, වැඩ තහනම් කරන ලද නිලධාරීන්, සේවය හැර ගිය/ අවසන් කළ නිලධාරීන්, ද්විතීය පදනම මත ස්ථාන මාරු, විදේශගත /දේශීය නිවාඩු සහ වෙනත් යන වර්ග යටතේ වන නිලධාරීන්ගෙන් අයවිය යුතු වසර 5 ත් 10 ත් අතර ශේෂ එකතුව රු.112,939,218 ක් වූ අතර වසර 10 කට වැඩි ශේෂ එකතුව රු.277,066,082 ක් වී තිබුණි.

වගකීමකි. කාර්තුමය වශයෙන් එම ආයතනවල ප්‍රගතිය ගෙන්වා ගනිමින් ණය ශේෂයන් අයවීම් ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කරමින්, අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාදෙමින් නිරන්තරයෙන් පසු විපරම් කරනු ලබයි.

(ඡ) 2022 වර්ෂය අවසානය වන විට රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 17 කට අදාළව ජංගම අනුපාතය දුර්වල තත්වයක පැවතුණි. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමේ ජංගම අනුපාතය 0.15 ක් වැනි ඉතාමත් පහළ අගයක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, මෙම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ද්‍රවශීලතා දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දීමේ ඉහළ අවධානමක් ඇති බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

මහා භාණ්ඩාගාරය සතුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි ආයෝජන සිදු කිරීම සඳහා පවතින මූල්‍ය ශක්‍යතාවය ඉතාමත් සීමාකාරී වේ. එවැනි අවස්ථා වලදී රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් වෙත සිය කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට බැංකු මූල්‍ය වෙත ප්‍රවේශ වීමට සිදු විය. ඒ අනුව, බැංකු වෙත පියවිය යුතු ණය වාරික හා පොළිය ඉහළ යාම මත ජංගම වගකීම් ද ජංගම වත්කම් වලට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා ලදී. එමඟින්, අදාළ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි කෙටි කාලීන වගකීම් පියවීම සඳහා ද්‍රවශීල වත්කම් ප්‍රමාණවත් නොවන මට්ටමක පවතී. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගම වෙත එහි වගකීම් තවදුරටත් ගෙවා ගත නොහැකි බව නිරීක්ෂණය වන බැවින්, විභව ආයෝජකයන්ට ආකර්ෂණය වීම පිණිස ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 210 ක් සහ ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 100 ක් වූ වගකීම් රජයට පවරා ගැනීම තුළින් එහි ශේෂ පත්‍රය ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලදී.

රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වය දරන ආයතනයන්හි මූල්‍ය තත්වය කාලීනව ඇගයීමට ලක් කර අවශ්‍ය නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට හා ඒවායේ වටිනාකමහි අඩුවීම් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිසි පරිදි අනාවරණය කළ යුතු වීම.

(ට) 2022 වර්ෂය අවසානය වන විට රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 16 ක් සම්බන්ධයෙන් අධි ප්‍රාග්ධන තෝලන තත්වයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙහි ඇතැම් ආයතනවල රජයේ ප්‍රාග්ධනයට වඩා ගෙවීමට ඇති දිගුකාලීන ණය ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි. තවද රජයේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය සෘණ අගයක් ගෙන ඇති රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ද නිරීක්ෂණය වූ අතර එම ආයතන මුළුමනින්ම දිගුකාලීන ණය මඟින් මූල්‍යනය කර තිබුණි. ඒ අනුව

මෙම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සිය මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය කාරක ප්‍රාග්ධනය බැංකු මඟින් ලබා ගන්නා ලද දිගු කාලීන ණය මඟින් මූල්‍යනය කිරීම හේතුවෙන් අධිතෝලන තත්වයන්ට මුහුණපා ඇත. ඇතැම් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ට බැංකු ණය නියමිත කාල සීමාව තුළ සේවාකරණය

-එම-

මෙම සියලු ආයතන ඉහළ මූල්‍ය අවධානමකට (Financial Risk) මෙන්ම අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ දැඩි අවධානමකට මුහුණ දී ඇති බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

කිරීමටද අපොහොසත්වීම තුළ ණය හිමියන්ගේ එකඟතාවයෙන් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට පවා සිදු වී ඇත. රජය සතු සීමාකාරී මූල්‍ය අවකාශය හමුවේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි පවතින ප්‍රාග්ධන දුෂ්කරතා සඳහා මූල්‍යමය සහනයන් ලබා දීම අපහසු වුවද 2023 වර්ෂයේදී ගනු ලැබූ ප්‍රතිසංස්කරණයන් තුළින් ව්‍යවසායන්හි පැවති අධිතෝලනය යහපත් තත්ත්වයකට ගෙන ඒමට හැකිවිය.

(ඩ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රජයට අයත් ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වයේ වැඩිවීම රු.මිලියන 269,386 ක් වූ අතර, ඉන් රු.මිලියන 34,090 ක් එනම් සියයට 13 ක එක් එක් ආයතනවල පුනරාවර්තන ස්වරූපයේ එනම් ණය සහ ණය පොළී ගෙවීම් සහ වැටුප් හා වෙනත් ගෙවීම් සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය වෙතින් නිදහස් කරන ලද මුදල්වලින් සමන්විත වී තිබුණි.

මෙම ආයතන සියල්ලෙහිම සම්පූර්ණ අයිතිය මහා භාණ්ඩාගාරය සතු වේ. ඒ අනුව එම ආයතනවල පවතින කාරක ප්‍රාග්ධන ගැටළු හෝ අනෙකුත් පුනරාවර්තන ස්වරූපයේ වියදම් සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය දායකත්වය මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් ලබා දිය යුතු වේ.

පුනරාවර්තන ස්වරූපයේ වියදම් දැරීම තුළින් ආයතනවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වයන් වැඩිවීමක් සිදු නොවන බැවින් ඒ සඳහා නිසි ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කළ යුතු වීම.

(ණ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 05 ක් සඳහා රු.මිලියන 176 ක ප්‍රාග්ධන දායකත්වයක් සිදුකර තිබුණ ද, ඒ වෙනුවෙන් මහා භාණ්ඩාගාරයට හිමි කොටස් සංඛ්‍යාවෙහි වෙනසක් සිදු වී නොතිබුණි.

රාජ්‍ය සමාගම්හි සිදු කරනු ලබන ප්‍රාග්ධන දායකත්වය ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම්හි වාර්තා කිරීම සඳහා පෙර පැවති ක්‍රමවේදය වූයේ අදාළ සමාගම විසින් කොටස් සහතිකය නිකුත් සමාගම විසින් කොටස් සහතිකය නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා සැලකිය යුතු කාලයක් ගත වන බැවින් කොටස් සහතිකය නිකුත් වන තුරු නොසිට අදාළ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය සිදු කළ වහාම ගිණුම්ගත කිරීමේ කටයුතු සිදු වේ.

රජය මගින් සිදු කරන ලද කොටස්වල ආයෝජනයට අදාළ කොටස් සහතික කඩිනමින් ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ත) මිහින් ලංකා (පෞද්ගලික) සමාගම ඇවර කිරීම සම්බන්ධව අංක MOF/DG/LAD/CO/142/2017 හා 2017 ඔක්තෝබර් 30 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයෙහි යෝජනා අංක (අ), (ආ), හා (ඇ) සඳහා අංක අමප/17/2383/733/026-1 හා 2017 නොවැම්බර් 08 දිනැති අමාත්‍ය

මිහින් ලංකා (පෞද්ගලික) සමාගම වෙත 2021 වර්ෂය සඳහා ලබා දී තිබූ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය එම වර්ෂවලදී අදාළ ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුමෙහි වාර්තා වී නොතිබුණි. ප්‍රාග්ධන දායකත්වය සිදු කළ වර්ෂයේදීම කොටස්

අරමුදල් ලබා දීමේදී රජයට විය හැකි අවාසිසහගත තත්ත්වයන් අවම වන පරිදින්, පවතින තත්ත්වයන් විධිමත්ව ඇගයීමකින් යුතුවත් සිදු කළ යුතු වීම.

මණ්ඩල තීරණයෙන් අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් සමාගම ඇවර කිරීම සඳහා විශේෂ යෝජනාවක් සම්මත කර වාණිජ මහාධරණයෙන් කරන ලද ඉල්ලීමට අනුව 2018 මාර්තු 18 දින ඇවරකරුවකු අධිකරණය විසින් පත් කර තිබුණු තත්ත්වයකදී මහජන බැංකුවෙන් එම ආයතනය ලබා ගත් ණයවලට අදාළව 2021 හා 2022 වර්ෂය වෙනුවෙන් වාරික හා පොළීය ගෙවීම සඳහා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 272 ක් හා රු.මිලියන 441 ක් වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 713 ක් එම සමාගම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මහා භාණ්ඩාගාරය වෙතින් ලබා දී තිබුණි.

සහතික පත්‍ර නිකුත් නොවන අවස්ථාවන්ද පවතින බැවින් අදාළ ගිණුම්ගත කිරීමේ කටයුතු ද ප්‍රමාද වීම සිදු වේ. එබැවින් එවැනි අතපසුවීම් වළක්වා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කොට කොටස් සහතික අදාළ සටහනේ ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම් තුළ ද ඇතුළත් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී.

(ද) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගිණුම් සටහන් 15 යටතේ ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනයේ ආයෝජනය කරන ලද කොටස් ගණන සටහන් කර නොතිබුණු අතර වටිනාකම රු.1,271,480,516 ක් ලෙස සටහන් කර තිබුණි. තවද, ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනයෙන් ලද ශේෂ සනාථ කිරීමේ ලිපිය අනුව, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා රජය සතු ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනයේ කොටස් හිමිකාරීත්වය සියයට 50.23 ක් වුවද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි එය සියයට 49.5 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.

මේ වන තෙක් මෙම කොටස් ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් කොටස් සහතිකපත් ලැබී නොමැත. අතපසුවීමකින් අදාළ කොටස් වටිනාකම සටහන් වී නොමැති අතර, ඉදිරියේදී එම වටිනාකම ද ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරමි. අදාළ ප්‍රතිශතය ගණනය කිරීමේදී සිදු වූ ගණිත දෝෂයක් හේතුවෙන් මෙම වෙනස ඇති වූ අතර එය ඉදිරියේදී නිවැරදි කර ගැනීම සඳහා සටහන් කර ගනිමි.

රාජ්‍ය හිමිකාරීත්වය දරන ආයතන සමඟ කාලීනව ශේෂ තහවුරු කිරීම් ලබාගෙන ගිණුම් වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(න) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රජයට අයත් ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වයේ වැඩිවීම රු.මිලියන 269,386 ක් වූ අතර, ඉන් රු.මිලියන 228,771 හෙවත් සියයට 85 ක් 2023 සැප්තැම්බර් 26 දිනැති අමප 23/1812/604/118-1 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය යටතේ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සහ සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමෙහි ශේෂ පත්‍ර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම යටතේ කරන ලද ස්කන්ධ ආයෝජනයන් හේතුවෙන් වැඩි වී තිබුණි.

එකඟ වේ. සටහන් කර ගනිමි.

රජය සතු ව්‍යවසායන්හි හඳුනාගත් වගකීම් රජයට පවරා ගැනීම හේතුවෙන් රජය මූල්‍ය අර්බුදයකට බලපෑ හැකි බැවින් එම වගකීම් නිරවුල් කිරීමට නිසි ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කළ යුතු වීම.

(ප) 2019 ජනවාරි 01 දින සිට 2023 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා විදේශ ප්‍රදානයන් ලබා ගැනීම සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් එක් එක් විදේශ ප්‍රදානිත ආයතන 13 ක් සමඟ එකතු වටිනාකම් ජපන් යෙන් 984,000, යුරෝ

ගිවිසුම්වලට එළඹී නමුත්, විදේශ ප්‍රදාන නොලද ගිවිසුම් වලින් සමහරක් මේවන විට උපයෝජනය වී ඇති අතර, ඒවා වාර්තාගත කිරීම සඳහා ප්‍රදානය

ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ගිවිසුම්වලට එළඹෙන නිදේශ ප්‍රදානයන් සම්පූර්ණ වශයෙන් ලබාගෙන, උපරිම වශයෙන් අරමුණට යොදවා

134,810,000, ඇමෙරිකානු ඩොලර් 58,417,841 කොට්ඨාසයන් වෙන් 400,000, එන යුචාන් 2,000,000,000 හා රු.4,545,750 ක් වූ විවිධ ව්‍යවහාර මුදලින් ගිවිසුම් වලට එළඹියද, 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම විදේශ ප්‍රදාන ලද බවට විගණනයට සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොවිනි.

ලබාදුන් රට/ආයතනය විසින් ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු අදාළ තොරතුරු මෙම විම.

දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබා දී නොමැති ප්‍රදාන වේ. තවද,

- 2022209 හා 2023209- ජපානය, ජපාන ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ මෙම ආධාර ප්‍රදානයන් දෙක ලබා ගැනීම සඳහා ජපාන රජය සමග ගිවිසුම්ගත වී ඇත. මෙම උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු ප්‍රසම්පාදන නියෝජිතයා විසින් සිදුකරමින් පවතින අතර, (1) ව්‍යාපෘතියේ උපකරණ කොටසක් මෙම වසරේදී, ඉතිරිය ලබන වසරේදී ලැබීමට නියමිතය. (3) ව්‍යාපෘතිය යටතේ වන උපකරණ ඉදිරි වසර දෙක තුළ ලැබීමට නියමිතය.

- 2023207- ජපානය, මෙය ජපන් රජය විසින් මානව සංවර්ධන ශිෂ්‍යත්ව (JDS) ජපන් ආධාර වැඩ සටහන යටතේ, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දිගුකාලීන ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීමකි. එහි මුල් අදියර මෙම වසරේ ආරම්භ කර ඇති අතර, දැනට ශිෂ්‍යත්වය සඳහා නිලධාරීන් තෝරා අවසන්ව ඇති අතර, ඔවුන් 2024 අගෝස්තු මාසයේ ජපානයේ විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යයනය සඳහා යාමට නියමිතය.

- 2019241 - නෙදර්ලන්තය, මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ගිවිසුම්වලට එළඹීම 2019 වර්ෂයේ දී සිදු කරනු ලැබූව ද ඉන් පසුව පැන නැඟුණු තත්ත්වයන් හේතුවෙන් 2021 වර්ෂයේ ජූලි මස තෙක් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වීම ප්‍රමාද විය. එය 2025 වර්ෂයේ අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

- 20190211- ජර්මනිය, මෙය මහමෝදර මාතෘ රෝහල ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ජර්මන් රජය ලබා දෙන ලද ආධාර මුදලකි. එම ව්‍යාපෘතිය විවිධ හේතූන් මත ඉදිකිරීමේ කාලය දිගු කිරීමට සිදු වූ ව්‍යාපෘතියකි.
- ජර්මනිය, යුරෝපා සංගමය, යුරෝපා ප්‍රජාව, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය යටතේ වන ප්‍රදානයන් සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ERD/AE/GEN/16 සහ 2020.10.02 දිනැති “Streamlining the Fund Channeling Mechanism and Implementation Modalities of Grant Funded Projects” වක්‍රලේඛය යටතේ නිකුත් කරනු ලැබූ උපදෙස් මාලාව පරිදි අධීක්ෂණය සහ වාර්තා පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා දීම අදාළ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අමාත්‍යාංශය හෝ ආයතනය ඉටුකළ යුතු කාර්යයකි. මෙම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී විශදම් වාර්තා නොලැබීම මත විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත පද්ධතිය තුළ උපයෝජනය කරන ලද ප්‍රමාණය ඇතුළත්ව නොමැත.
- 2021212 - ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇතිවූ ප්‍රමාදයන් නිසා උපයෝජනය වී නොමැත.
- 2021211- IFAD, මෙම ප්‍රදාන අරමුදලින් සිදුකිරීමට තිබූ කාර්යයන් (තාක්ෂණ අධ්‍යයනය) ව්‍යාපෘති කළමනාකරන ඒකකය මගින් සිදුකර ඇති බැවින් මෙම මුදල

වියදම් කිරීමට අවශ්‍යතාවක් නොතිබුණි.

- 20190206 - යුනෙස්කෝ, මෙම තොරතුරු මෙම දෙපාර්තමේන්තුවට වාර්තා වී නැත.

(බ) ණය ගෙවීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවීම හේතුවෙන් 2022 අප්‍රේල් 12 දින සිට එම ණය ගිවිසුම්වලට අදාළව උපයෝජනය නොකළ ශේෂය මත කැපකරු ගාස්තු (Commitment Fee) ගෙවීම සිදු කර නොමැති බව විගණනය වෙත දන්වා තිබුණ ද, ඉදිරියේදී මෙම ණය මුදල්වලට අදාළව උපයෝජනය නොකළ ශේෂ මත සාමාන්‍ය කැපකරු ගාස්තු වටිනාකම හෝ ගෙවීම් ප්‍රමාද කිරීම හේතුවෙන් එම වටිනාකමට වඩා ඉහළ වටිනාකමක් හෝ ගෙවීමට සිදුවීමේ අවධානමක් පවතින බව විගණනයේදී වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ඇතැම් ණය ගෙවීම් අත්හිටුවීමේ අනුගමනය කරන ලද අතුරු ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව, බලපෑමට ලක්වූ විදේශ ණය සේවාකරණය 2022 අගෝස්තු 12 දින සිට අන්තර්කාලීනව තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇත. ඒ අනුව, නොගෙවූ කැපවීම් ගාස්තු හා දඩ පොලී ණය ශේෂ පිළිබඳ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියට අදාළ සම්මුති සාකච්ඡාවලදී සාකච්ඡාවට බඳුන්කළ හැකි අතර, ඒ පිළිබඳ මේ වන විට උපදෙස් ලැබී නොමැත.

ණය ගෙවීම් අත්හිටුවීමට අදාළව පැනනැගිය හැකි අතිරේක වියදම් කල්තියා හඳුනා ගෙන නිසි උපක්‍රමික විසඳුම් ලබා දිය යුතු වීම.

4. මූල්‍ය සමාලෝචනය

4.1 ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2023 වර්ෂයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රු.බිලියන 27,630 ක් වී තිබුණු අතර 2022 වර්ෂයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රු.බිලියන 24,063 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රු.බිලියන 3,567 කින් හෙවත් සියයට 14.82 කින් වැඩි වී තිබුණි.	පුද්ගල ආදායම් බදු ව්‍යුහය සංශෝධනය කිරීම, සංස්ථාපිත ආදායම් බදු අනුපාතය වැඩි කිරීම හා එක් එක් අංශ සඳහා ලබා දී තිබූ නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම, 2022 වසරේ දී සිදු කළ එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාත සංශෝධනය, තීරු බදු අනුපාත සංශෝධනය කිරීම, නිෂ්පාදන බදු අනුපාත සංශෝධනය කිරීම, විකුණුම් සහ ගාස්තුවලින් ලද ආදායම ඉහළ යාම සහ 2022 වසරේ අගභාගයේදී අලුතින් හඳුන්වා දුන් සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්ද මෙලෙස ආදායම් රැස් කිරීම ඉහළ යාමට හේතු විය.	ආදායම් නිවැරදි ලෙස තක්සේරු කර ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීම, ඒවා සංශෝධනය කිරීමේදී අයවැය භිභය මූල්‍යනය කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතු වීම හා පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කල ආදායම් ඇස්තමේන්තු පාර්ලිමේන්තු විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව සංශෝධනය කිරීමේ හැකියාව සීමා කළයුතු වීම.
(ආ) 2023 වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ වාර්ෂික අයවැය මුල් ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ ආදායම රු.බිලියන 3,408 ක් වී තිබුණු අතර, ඉකුත් වර්ෂයේදී එය රු.බිලියන 2,084 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට වඩා රජයේ ආදායම රු.බිලියන 1,324 කින් හෙවත් ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 64 කින් ඉහළ නංවා රජයේ ආදායම ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි.		

(ඇ) එම ආදායම් ඇස්තමේන්තුව පදනම් කර ගෙන අයවැය හිඟය ඇස්තමේන්තු කර තිබූ නමුත් මුල් ආදායම් ඇස්තමේන්තුව ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් විසින් රු.බිලියන 2,880 ක් දක්වා රු.බිලියන 528 කින් අඩු කර සංශෝධනය කර තිබුණි. එම සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ ආදායම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 10.4 ක් වී තිබුණි. ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමේදී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වැඩිවීම කෙරෙහි සැලැකිලිමත් විය යුතුව තිබුණත්, ඒ කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකර ආදායම අධි ඇස්තමේන්තුකරණයක් සිදු කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඈ) රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් අයවැය කාර්යසාධනය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශය අනුව 2023 වර්ෂයේ දී රැස්කළ රජයේ ආදායම රු.බිලියන 3,079 ක් වී තිබුණු අතර එය සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුවට වඩා රු.බිලියන 199 කින් වැඩි වී තිබූ අතර පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ මුල් ඇස්තමේන්තුව සමඟ සැසඳීමේදී රු.බිලියන 329 කින් අඩු වී තිබුණි. 2012 වර්ෂයේ සිට 2023 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසයක තුළ සෑම වර්ෂයකදීම පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවේ සඳහන් ආදායමට වඩා රැස්කළ ආදායමේ අඩුවීම සියයට 4.08 ක සිට සියයට 26.06 ක පරාසයක් වී තිබුණ අතර එම කාල පරාසය තුළ වැඩිම ප්‍රතිශතය 2021 වර්ෂයේදී වාර්තා වී තිබුණි.

(ඉ) මුදල් රෙගුලාසි 85(2)(ආ) ප්‍රකාරව ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් විසින් ආදායම් ඇස්තමේන්තුව සංශෝධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත වාර්තා කිරීම පමණක් සඳහන් වන හෙයින්, පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවක් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතියකින් තොරව සංශෝධනය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දීම නිසා ආදායම් තාත්වික ලෙස ඇස්තමේන්තු කිරීමේ

2022 වසරේ දී ඇති වූ ආර්ථික අර්බුදය සමඟින් විදේශ විනිමය ගලා යාම් අවම කර ගැනීමට පනවන ලද ආනයන සීමා බොහෝ භාණ්ඩ සඳහා වර්ෂය අවසාන භාගය දක්වාම පැවතීම හා ඒ අනුව 2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ දී සමස්ථ ආනයන සියයට 8.1 කින් පහළයාම, උද්ධමනය අපේක්ෂිත කාලයට පෙර පහළයාම, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියල ශක්තිමත් වීම, පාලනයෙන් තොර විදේශීය වෙළඳ පොළ තුළ ඇති වූ තත්වයන් මෙන්ම පාරිභෝගික හැසිරීමේ ඇතිවූ විචලනයන් යනා දී කරුණු පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත වර්ෂික ආදායම් ඇස්තමේන්තුව සියයට 100 ක් ළඟා කර ගැනීමට නොහැකි වීමට මූලික වශයෙන් බලපාන ලදී.

රාජ්‍ය ආදායම ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී, එක් එක් ආදායම් ප්‍රභවයෙහි බදු නම්‍යතාවය (Tax Elasticity) හා බදු උත්ප්ලාවනතාව (Tax Buoyancy) සහ නව බදු ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරනු ලබයි. එමෙන්ම, සාර්ව ආර්ථික උපනතින් හා එහි ප්‍රවණතාවයන් ප්‍රධාන වශයෙන් සලකා බලනු ලැබේ. ආර්ථික වර්ධන වේගය, උද්ධමනය, සේවා නියුක්තිය, විනිමය අනුපාතය, වෙළෙඳ ගිණුමෙහි හැසිරීම, ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ, විදේශ ආයෝජන යනාදී වූ සාර්ව ආර්ථික විචලනයන්ගේ හැසිරීම පිළිබඳ උපකල්පන රාජ්‍ය ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී යොදා ගනු ලැබේ. මීට අමතරව මහජනතාවගේ ක්‍රය ශක්තිය, ඉල්ලුම හා සැපයුම මඟින් ඇති කරන්නාවූ බලපෑම, දේශීය මෙන්ම විදේශීය වෙළෙඳපොළ හැසිරීම, රජයේ කෙටි කාලීන හා දිගුකාලීන ආර්ථික සංවර්ධන දිශානතීන්, රාජ්‍ය ආයතනයන්හි සිදුකරනු ලබන

වගවීම දුර්වල වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ධාරිතා ප්‍රසාරණයෙහි බලපෑම යනාදිය මෙන්ම අනපේක්ෂිතව ඇතිවන ආපදා තත්ත්වයන් හි බලපෑම රාජ්‍ය ආදායම ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී සලකා බලනු ලබයි.

එබැවින්, 2023 වසරේ ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වැඩිවීම කෙරෙහි අවදානම යොමු කර ඇත. කෙසේ වුව ද, 2022 වසරේ දී ඇති වූ ආර්ථික අර්බුදයෙන් පසු ඇති වූ ඉතා අසීරු ආර්ථික වටපිටාව තුළ ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම පුරෝකථනය කිරීම අභියෝගාත්මක විය.

එමෙන්ම, රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති චක්‍රලේඛ අංක 1/2015 ට අනුව ඉදිරි වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමට සමගාමීව පවත්නා වර්ෂය සඳහා වූ සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තු ද සකස් කිරීම සිදුකරනු ලබන අතර, එම සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව ඉදිරි වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබන විසර්ජන පනත් කෙටුම්පත තුළ ඇතුළත් කොට අනුමැතිය ලබාගනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේදී ආදායම් ගණන් දීමේ නිලධාරීන් විසින් අදාළ ආදායම් ශීර්ෂයන්ට අනුව යොමු කරනු ලබන පවත්නා වර්ෂය සඳහා වූ සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව මෙන්ම පෙර වර්ෂයන් හි ආදායම් ප්‍රවණතාවයන්, සලකා බලනු ලබන වසරේ මුල් මාස කිහිපයෙහි ආදායම් කාර්ය සාධනය, ආර්ථික වර්ධනය ද ඇතුළත්ව සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යන්හි උපකල්පන හා ඒවායෙහි කෙටිකාලීන උපනතින් මෙන්ම දේශීය හා පාලනයෙන් තොර විදේශ වෙළෙඳපොළ

හැසිරීම මෙන්ම මේ සඳහා බලපානු ලබන අනෙකුත් පවත්නා තත්ත්වයන් පිළිබඳව ද විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් සංශෝධිත ඇස්තමේන්තුව සකස් කරනු ලබයි.

4.2 ආදායම් උනන්දුව

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අයවැය කාර්යසාධනය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශය අනුව ආදායමේ උනන්දුව රු.බිලියන 1,650 ක් වී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේදී එය රු.බිලියන 1,540 ක් වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට 2023 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසය තුළ ආදායමේ ඉහළම උනන්දුව 2023 වර්ෂයේදී වාර්තා වී තිබුණි. එම කාල පරාසය තුළ සෑම වර්ෂයකම රජයේ ආදායම රජයේ පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. ආදායමේ උනන්දුවේ අවම අගය 2007 වර්ෂයේදී වාර්තා වී තිබුණු අතර එය රු.බිලියන 43 ක් වී තිබුණු අතර, රජයේ ආදායමෙන් සියයට 7.52 ක් නියෝජනය වී තිබුණි. එම කාල පරාසය තුළ සමස්ථ ආදායමේ උනන්දුව රු.බිලියන 7,969 ක් වී තිබුණි. එම උනන්දුව පියවා ගැනීමට දේශීය හා විදේශීය ණය සහ විදේශ ප්‍රදාන ලබා ගෙන තිබුණි. මේ අනුව එම කාල පරාසය තුළ දේශීය ණය රු.බිලියන 28,025 ක්ද, විදේශීය ණය රු.බිලියන 8,318 ක් හා විදේශ ප්‍රදාන රු.බිලියන 271 ක් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 36,614 ක් ලබා ගෙන තිබුණි. එක් එක් වර්ෂයේදී එසේ ලබා ගෙන තිබුණු ණය හා ප්‍රදානවලින් සියයට 4.44 ක සිට සියයට 45.59 ක පරාසයක ප්‍රතිශතයන් මගින් ආදායමේ උනන්දුව මූල්‍යනය කර තිබුණි. ලබා ගෙන තිබුණු ණය හා ප්‍රදානවලින් ආයෝජනයන් සිදු නොකර පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා 2019 වර්ෂයේදී සියයට 20.25 ක්ද, 2020 වර්ෂයේදී සියයට 45.59 ක්, 2021 වර්ෂයේදී සියයට 42.39 ක්, 2022 වර්ෂයේදී සියයට 30.59 හා 2023 වර්ෂයේ දී සියයට 19.65 වශයෙන් උපයෝජනය කර තිබුණි.</p>	<p>සටහන් කරගනිමි. කෙසේ වුවද, ආර්ථික විශ්ලේෂණයන් සඳහා යොදාගනු ලබන ආදායම, වියදම හා අයවැය හිඟය සකස් කරනු ලබන්නේ ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වේ.</p> <p>විශේෂයෙන්ම ආදායම් ශීර්ෂයන්ට අදාළව ඒ ඒ වර්ෂවලට අදාළව ලැබිය යුතු ආදායම් නියමිත පරිදි අයකර නොගැනීම/ බැර නොකිරීම/ ගෙවීම පැහැර හැරීම හේතුවෙන් හිඟ ආදායම් වාර්තාවීම රාජ්‍ය ආදායමේ කාර්යසාධනය කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කිරීම සත්‍ය වේ. කෙසේ වුවද, මේ සම්බන්ධයෙන් අදාළ ආදායම් ශීර්ෂයන්ට වගකීම සඳහා සෘජුවම බැඳී සිටින්නා වූ ආදායම් ගණන් දීමේ නිලධාරීන් මෙන්ම සියළුම අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන් මෙන්ම අනෙකුත් සියළු ගණන්දීමේ නිලධාරීන් මෙම හිඟ ආදායම් අඛණ්ඩව එකතුවීම පිළිබඳව සෘජු ලෙසම වගකීමට බැඳී සිටී.</p>	<p>ආදායම් උනන්දුව අවම කර ගැනීම සඳහා ආදායම් රැස් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම හා අරපිරීම/සුම්භයක ලෙස වියදම් සිදු කළ යුතු වීම.</p>

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.බිලියන 2,455 ක පොලී ගෙවා තිබුණු අතර, එය මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 51.91 ක නියෝජනයක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ පොලී ගෙවීම් රු.බිලියන 1,565 ක් හෙවත් මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 44.22 ක් වී තිබුණි. පොලී ගෙවීම් ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී රු.බිලියන 890 කින් වැඩි වී තිබුණි. තවද, මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය මගින් 2022 අප්‍රේල් 12 දින නිකුත් කරන ලද අන්තර්කාලීනව විදේශීය ණය ගෙවීම අත්හිටුවීමේ ප්‍රතිපත්තිය තීරණය අනුව 2022 අප්‍රේල් 13 දින සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දින වන විට ඇතැම් ණය වාරික හා පොලී ගෙවීම් අත්හිටුවා තිබුණ නමුත් ඊට අදාළව වූ ගෙවීම් සිදු කලේ නම් එම උනන්දුව තවදුරටත් වර්ධනය වන බව නිරීක්ෂණය විය. 2006 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 151 ක් වූ පොලී ගෙවීම් 2023 වර්ෂය වන විට එය රු.බිලියන 2,455 ක් දක්වා සියයට 1,526 කින් වැඩි වී තිබුණි. අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ණය ලබා ගැනීමට සිදුවී තිබූ අතර ඒ සඳහා වන පොලී ගෙවීම් වාර්ෂිකව වැඩි වී තිබුණි. 2023 වර්ෂයේදී අයවැය කාර්යසාධනය හා හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ ප්‍රකාශය අනුව රැස්කරන ලද රු.බිලියන 3,079 ක රජයේ ආදායමෙන් රු.බිලියන 2,455 ක් හෙවත් සියයට 79.73 ක් පොලී ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි. මෙම තත්ත්වය අදාළ කාලපරිච්ඡේදයේදී වාර්ෂිකව වර්ධනය වෙමින් පැවැති අතර 2019 වර්ෂයේ සිට එය සිසු ලෙස වර්ධනය වී තිබුණි.

(ඇ) ආදායම් රැස්කරන ප්‍රධාන ආයතන වන දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව, සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව හා මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට අයවිය යුතු හිඟ ආදායම් ශේෂයන්ගේ එකතුව රු.බිලියන 1,127 ක් විය.

(ඈ) දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 වර්ෂයට අදාළව එකතු කළ යුතුව තිබුණු රු.බිලියන 1,066 ක ආදායම්, එකතු නොකර හිඟවීම් පැවැතුණි. එම ආදායම් 2023 වර්ෂයේදී රැස්කර ගැනීමට සමත්

වූයේ නම් එම වර්ෂයේ ආදායම් උනන්දුවය රු.බිලියන 584 ක් හෙවත් සියයට 35.39 ක් දක්වා අඩු කර ගත හැකිව තිබුණි. එම හිඟහිටි ආදායම 2021 හා 2022 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් රු.බිලියන 620 ක් හා රු.බිලියන 904 ක් වී තිබුණි. එම වර්ෂවලදී එම හිඟහිටි ආදායම් රැස්කර ගත හැකිව තිබුණේ නම් 2021 වර්ෂයේදී ආදායම් උනන්දුවය රු.බිලියන 670 ක් දක්වා සියයට 51.94 කින් ද 2022 වර්ෂයේදී ආදායම් උනන්දුවය රු.බිලියන 636 ක් දක්වා සියයට 41.30 කින් අඩුකර ගැනීමට හැකියාව පැවැතුණි.

(ඉ) ඒ අනුව, ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ පවතින අඩුපාඩු, හිඟ බදු අභියාචනා ක්‍රියාවලියේ දීර්ඝ කාලීන භාවය, හිඟ බදු අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අධිකරණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමට විශේෂිත වූ අධිකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත වී නොතිබීම යනාදී හේතු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ හිඟ බදු අයකිරීමේ ප්‍රමාදයට බලපා තිබුණි.

(ඊ) නිවැරදි ආකාරයට ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කර නොතිබීම හෝ පිළියෙල කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තු අනුව ආදායම රැස් නොකිරීමත්, අරපිරිමැසුම්දායක ලෙස වියදම් කළමනාකරණය නොකිරීමත් නිසා රාජ්‍ය ණය ලබා ගැනීමට සිදු වී තිබුණි. එම ණය ලබා ගැනීම වාර්ෂිකව වැඩි වී තිබීම නිසා ණය පොලී පිරිවැය වාර්ෂිකව වැඩිවී තිබීම හේතුවෙන් පුනරාවර්තන වියදම වැඩි වී තිබුණි. ඒ අනුව, වාර්ෂිකව වියදම පියවා ගැනීමට ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා ආදායම් උනන්දුවය වාර්ෂිකව වැඩි වී තිබුණි.

4.3 අයවැය හිඟය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2023 වර්ෂයේ අයවැය හිඟය රු.බිලියන 2,584 ක් වී තිබූ අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 9.35 ක් වී තිබුණි. 2022 වර්ෂයේ අයවැය හිඟය රු.බිලියන 2,555 ක් වී තිබුණු අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 10.62 ක් වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට</p>	<p>රාජ්‍ය ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියද, පුනරාවර්තන වියදමේ අනම්‍යභාවය හේතුවෙන් අයවැය හිඟය තවදුරටත් අඩු කර ගැනීම අභියෝගයක්ව පවතියි.</p>	<p>අදාළ විධිවිධානවලට අනුකූල වෙමින් අයවැය හිඟය අවම කර ගත යුතු වීම.</p>

2023 වර්ෂය දක්වා සමස්ත කාල පරාසය පුරාවට අයවැය හිඟයක් පැවැතුණු අතර, එය 2006 වර්ෂයේදී පැවැති රු.බිලියන 300 ක අයවැය හිඟය 2023 වර්ෂය වන විට රු.බිලියන 2,584 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි. එම කාලපරාසය තුළ ඉහළම අයවැය හිඟය 2023 වර්ෂයේදී වාර්තා වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට 2023 වර්ෂය දක්වා අයවැය හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට එය සියයට 5.55 ක සිට සියයට 14.08 ක් දක්වා පරාසයක පැවතුණි. 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3(අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව තත්‍ය අයවැය හිඟය තත්‍ය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පැවැතිය යුතුව තිබූ සියයට 5 ක සීමාව තුළ එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ කිසිම වර්ෂයකදී එම සීමාව තුළ පවත්වා ගෙන නොතිබුණි. 2016, 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් සියයට 5.55 ක්, සියයට 5.69ක් හා 5.59 ක ප්‍රමාණයන්ගෙන් පවත්වා ගැනීමට සමත් වී තිබුණි.

4.4 ණය ශේෂය වර්ධනය වීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>අයවැය හිඟය වාර්ෂිකව වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ණය ලබා ගැනීම් ප්‍රමාණයද වැඩි වී තිබුණි. 2023 වර්ෂය අවසාන වන විට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ අනුව රජය විසින් ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය ලෙස රු.බිලියන 29,150 ක් වී තිබුණි. එම ශේෂය දේශීය ණය වශයෙන් රු.බිලියන 17,074 ක්ද, විදේශ ණය වශයෙන් රු.බිලියන 12,077 ක් වශයෙන් පැවතුණි. 2022 වර්ෂයේදී රජයේ ණය ශේෂය රු.බිලියන 27,379 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව 2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2023 වර්ෂයේදී ණය ශේෂය රු.බිලියන 1,771 කින් හෙවත් සියයට 6 කින් වැඩි වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ පැවැති රු.බිලියන 2,431 ක ණය ශේෂය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 82.72 ක් වී තිබූ අතර, 2023 වර්ෂය අවසාන වන විට එය සියයට 104.6 ක් වී තිබුණි. තවද 2013 අංක 15 දරන සංශෝධිත රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3(ඊ)</p>	<p>2022 අගෝස්තු 12 දින රජය විසින් ගන්නා ලද විදේශ ණය සේවා කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණය හේතුවෙන් 2022 වර්ෂයේ විදේශ ණය වෙළඳපලට ප්‍රවිශ්ට වීමට තිබූ අවකාශය අඩු වූ අතර එම අඩුව දේශීය ණය වෙළඳපල තුළින්, ණය ලබා ගැනීම මගින් ආවරණය කර ගැනීමට සිදුවිය. ඒ අනුව දේශීය ණය ශේෂයේ වර්ධනයක් 2022 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2023 වර්ෂයේදී සිදු වී ඇති බව සඳහන් කරමි.</p> <p>ආදායම් මූලික රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාකරණය මගින් ඉදිරි වර්ෂ වල දී රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතා අඩු කර ගැනීම තුළින් රජයේ ණය මට්ටම තවදුරටත් අඩු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.</p>	<p>නියමිත විධිවිධානවලට අනුකූලව බැරකම් පවත්වා ගත යුතු වීම.</p>

වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ බැරකම් දළ එමෙන්ම, රාජ්‍ය මූල්‍ය දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 80 කට වඩා කළමනාකරණ පනත් කෙටුම්පත අඩු විය යුතුව තිබුණ ද, අනෙකුත් බැරකම් මඟින් නව රාජ්‍ය මූල්‍ය රීති හඳුන්වා හැර රජයේ ණය බැරකම දළ දේශීය දීමට ද නියමිතය. නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 104.6 ක් වී තිබුණි. එම තත්ත්වය 2020, 2021 හා 2022 වර්ෂ වලදී ද පැවතුණි.

4.5 රාජ්‍ය ණය

	විගණන නිරීක්ෂණය		කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම		නිර්දේශය
(අ) 2023 වර්ෂයේ කාර්යසාධන සැලැස්මට අනුව රජයේ ප්‍රදාන ඇතුළුව රජයේ ණය ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තුව සහ සත්‍ය වටිනාකම පහත පරිදි විය.					
	සංවර්ධන පාර්ශ්වකරු	ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තුව ප්‍රදාන ඇතුළත්ව 2023 (එ.ජ.ඩො. මිලියන)	සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම ප්‍රදාන ඇතුළත්ව 2023 (එ.ජ.ඩො. මිලියන)	විචලනය (එ.ජ. ඩො. මිලියන)	විචලනය ප්‍රතිලස් ඇස්තමේන්තුවෙන් (සියය)
ලෝක බැංකුව	806	753.2	(52.8)	(7)	
ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව	1,011	856.9	(154.1)	(15)	
චීනය සහ ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව (AIIB)	21	24.2	3.2	15	
ජපානය	31	39.6	8.6	28	
කොරියාව	10	0	(10)	(100)	
මැදපෙරදිග රටවල්	47	28.9	(18.1)	(38)	
දකුණු ආසියානු රටවල්	90	142.5	52.5	58	
රුසියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ බටහිර රටවල්	30	32.2	2.2	7	

IFAD	15	9.7	(5.3)	(35)
ඇතුළු එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතන				
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල	682	681.5	(0.5)	0.07
එකතුව	2,743	2,568.7	(174.3)	

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (i) 2023 වර්ෂයේ ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තුවේ මුළු වටිනාකම එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,743 ක් වුවද, සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම එ.ජ.ඩො. මිලියන 2,568.7 ක් වීම හේතුවෙන් තත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම, ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තුවට වඩා එ.ජ.ඩො. මිලියන 174.3 කින් එනම්, සියයට 6 කින් පමණ අඩු වී තිබුණි.
- (ii) දකුණු ආසියානු රටවල්, ජපානය, චීනය සහ ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව සහ රුසියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ බටහිර රටවල් යන රටවල් වලින් ලබා ගත් ණයවල සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි වටිනාකම ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තුව සමඟ සසඳන විට, පිළිවෙළින් සියයට 58, 28, 15 සහ 7 කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (iii) ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, මැදපෙරදිග රටවල් හා IFAD ඇතුළු එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතනයන්ගෙන් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කළ ණය පිළිවෙළින් සියයට 7, 15, 38 සහ 35 කින් අඩු වී තිබුණි.
- (iv) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කොරියාවෙන් ණය ලබා ගැනීමට ඇස්තමේන්තු කළ ද, වර්ෂය අවසාන වන විටත් ණය ලබාගෙන නොතිබුණි.

2022 අප්‍රේල් 12 වැනි දින නිකුත් කරන ලද විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් පිළිබඳ අන්තර්කාලීන ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ නිවේදනය සමඟ බොහෝ ණය දෙන රටවල් හා ආයතන විසින් දැනට ක්‍රියාත්මක කරමින් තිබූ ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුදල් ප්‍රතිලබ්ධි කිරීම අත්හිටුවන ලද අතර, මේ වන විට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ශ්‍රී ලංකාවට යෝජනා කරන ලද වැඩසටහනට අනුගත වෙමින් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාකච්ඡා එම ණය දෙන රටවල් හා ආයතන සමඟ පැවැත්වේ. එම සාකච්ඡාවල ප්‍රගතිය සලකා බලා 2023 අවසන් කාර්තුවේ යම් ප්‍රතිලබ්ධීන් ප්‍රමාණයක් සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂාවෙන් 2023 වසර සඳහා කොරියාව, ජපානය, චීනය ඇතුළු ද්විපාර්ශ්වික ණය දෙන රටවල් සඳහා ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තු කරන ලදී. නමුත් එම සාකච්ඡාවන් අපේක්ෂා කළ පරිදි අවසන් නොවීම හේතුවෙන් මැදපෙරදිග හා කොරියාව යන රටවල් ඇස්තමේන්තු කළ ප්‍රතිලබ්ධිවලට වඩා සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි අඩු වීමක් සිදු වී ඇත.

ජපානය මගින් මූල්‍යයනය කරනු ලබන ව්‍යාපෘතිය, 2023 වසර අවසන් වන විටද ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාකච්ඡාවල අවසන් එකඟතාවයකට එළඹීමට නොහැකි වූ බැවින් ණය ප්‍රතිලබ්ධි වීම් සිදු නොවිණි. එනමුත් ජපානය විසින් ශ්‍රී ලංකාව වෙත ප්‍රදාන මුදල් අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි වශයෙන් ලබා දී ඇති බැවින් එහි සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධි වැඩි වීමක් සිදු වී ඇත.

විධිමත් පරිදි සැලසුම් සහගතව විදේශ ණය මූල්‍යනයක් සිදු කළ යුතු වීම.

රටතුළ පැවති ආර්ථික අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් සමග ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සිදුවූ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් ලෝක බැංකුව හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් සිදුකළ ප්‍රතිලබ්ධි ඇස්තමේන්තු අගයෙන් සත්‍ය ප්‍රතිලබ්ධීන් සුළු වශයෙන් වෙනස් වීමට හේතු වී ඇත.

4.6 ලාභ හා ලාභාංශ

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රජය සතු ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 2,407,633 ක් වුවද, එම ආයෝජන වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 75,700 ක ලාභ හා ලාභාංශ පමණක් ලැබී තිබුණි. එය සිදු කර තිබුණු ආයෝජන වටිනාකමෙන් සියයට 3.4 ක් විය.</p>	<p>මහා භාණ්ඩාගාරයේ පවතින සීමාකාරී මූල්‍ය තත්ත්වය මත රජය සතු ව්‍යවසායන් වෙත ආයෝජන සිදු කිරීමේ ධාරිතාවය ඉතා පහළ මට්ටමක පවතී. 2023 වර්ෂය තුළදී ද ප්‍රාග්ධන දායකත්වයක් ලබා දී ඇත්තේ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකට වන අතර ඒ අතුරින් රජයේ කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින්ස් වැනි රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි ශේෂ පත්‍ර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් විසින් මුහුණ දී ඇති ද්‍රවහීලතා හා කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීම වැනි අරමුණු පාදක කර ගෙන වේ. එවැනි වාතාවරණයක් තුළ එම ආයෝජන මත එම වර්ෂයේදීම ප්‍රතිලාභ ඉපයීමේ හැකියාවක් එම ආයතන සතුව නොමැති බව සඳහන් කරමි.</p>	<p>රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සුපරීක්ෂණය හා නියාමනය විධිමත්ව කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ii) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණයට ලක්වන රජය සතු ව්‍යාපාර සහ අනෙකුත් ආයතන සංඛ්‍යාව 305 ක් වුවද, ඉන් ආයතන 55 ක් සඳහා පමණක් ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කර තිබුණු අතර ඉන් ආයතන 47</p>	<p>ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ දී රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් වෙත ලාභ හා ලාභාංශ ගෙවීමේ හැකියාවක් පවති ද යන්න මූලික වශයෙන් ඇගයීමට ලක් කර ඇති අතර, එසේ හැකියාවක් පවතින</p>	<p>-එම-</p>

කින් පමණක් ලාභ හා ලාභාංශ භාණ්ඩාගාරය වෙත ප්‍රේෂණය කර තිබුණි.

ආයතන සඳහා පමණක් ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

4.7 භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2023 වර්ෂය තුළ හා ඊට පෙර කල් ඉකුත් වී තිබූ රු.මිලියන 168,541.48 ක් හා ඇ.ඩො. මිලියන 59.88 ක වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර ඇපකර 17 කට සහ රු.මිලියන 29,250 ක් හා ඇ.ඩො. මිලියන 200 ක වටිනාකමින් යුතු සහන ලිපි 9 කට අදාළව 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට නැවත වලංගු කාලය දීර්ඝ කර තිබුණි.	විගණන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.	භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, බාහිර ආයතන වෙත අවස්ථා 10 ක දී නිකුත් කළ රු.මිලියන 115,977.35 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර ඇපකර සහ අවස්ථා 10ක දී නිකුත් කළ රු.මිලියන 28,838.4 ක් වටිනා සහන ලිපි 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට කල් ඉකුත් වී ඇති බවට නිරීක්ෂණය වූ අතර, ඒවායේ වලංගු කාලය දීර්ඝ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදාළ භාණ්ඩාගාර ඇපකර සහ සහන ලිපි වලට අදාළ වලංගු කාලය විගණන දිනය වන විටත් දීර්ඝ කිරීමට කටයුතු නොකිරීම පිළිබඳව වර්තමාන තත්වය පහත පරිදි වේ. <ul style="list-style-type: none"> • ලංකා ධීවර සංස්ථාව හිඟ මුදල් පියවීම කඩිනම් කර ප්‍රගතිය වාර්තා කරන ලෙස, සංස්ථාව වෙත දන්වා ඇත. • ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව 2024.01.05 දින වලංගු කාලය 2023.10.16 සිට 2028.12.31 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. • ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය ද්විපාර්ශ්වික බාහිර ණය සඳහා සේවා සැපයීම තාවකාලිකව අත්හිටුවන ලද බවට කළ රජයේ නිවේදනය අනුව, ණය සේවා ගෙවීම අත්හිටුවා ඇති අතර 2022 අප්‍රේල් සිට කිසිදු ගෙවීමක් සිදු කර නොමැති බවත් මේ සම්බන්ධ තත්වය ඉදිරියේදී දන්වා එවන බවත් විදේශ 	-එම-

සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනුම් දී ඇත.

- සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින් සමාගම
2024.01.18 දින මෙම ඇපකර දෙකෙහි වලංගු කාලය 2023.11.11 සිට 2024.11.11 දක්වා දීර්ඝ කර ඇත.
- ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව
2024.02.12 වන දින වසරක කාලයක් සඳහා දීර්ඝ කරන ලදී.
- සමුපකාර තොග ආයතනය සංවර්ධන මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
2023.02.24 දිනැති ලිපියෙන් වෙළඳ වාණිජ හා ආහාර සුරක්ෂිතතා අමාත්‍යාංශ ලේකම්ට මේ සම්බන්ධව දන්වා ඇති නමුත් මේ වන තෙක් පිළිතුරක් ලැබී නැත.
- මිහින් ලංකා සමාගම
2024.03.28 දින මෙම ඇපකරයන්හි වලංගු කාලය 2024.12.31 දක්වා දීර්ඝ කර ඇත.
- සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින් සමාගම
මෙම සහන ලිපි වල වලංගු කාලය 2023.12.31 සිට 2024.12.31 දක්වා 2024.01.18 දින දීර්ඝ කරන ලදී.